

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1883. Första Kammaren. N:o 30.

Måndagen den 30 April.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m., och dess förhandlingar leddes af Herr vice Talmannen.

Anmälde och bordlades:

Stats-Utskottets utlåtande N:o 40, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående pension å allmänna indragningsstaten för framlidne Professoren F. A. Cederschiölds enka; och

Sammansatta Stats-, Banko- och Lag-Utskottets utlåtande N:o 1, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående inrättande af en postsparbank för riket.

Efter föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, N:o 155, med delgifning af nämnda Kammares beslut öfver 1:sta punkten i dess Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 11, med anledning af Herr C. A. Larssons motion, N:o 100, angående skrifvelse till Kongl. Maj:t om åtgärder för åstadkommande af fullständig öfversigt i fråga om löner och pensioner. beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende till sitt Tillfälliga Utskott N:o 1.

Herr *Lindahl* väckte en motion, N:o 33, angående ändring af 20 och 21 punkterna i 148 § Strafflagen för krigsmakten den 7 Oktober 1881.

Denna motion hänvisades till Lag-Utskottet.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran följande den 28 i denna månad bordlagda ärenden, nemligen: Lag-Utskottets utlåtande N:o 39, Konstitutions-Utskottets utlåtande N:o 7, Stats-Utskottets utlåtande N:o 41, Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 7, Lag-Utskottets utlåtanden N:is 29—37 och 40 samt Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 9.

Första Kammarens Prot. 1883. N:o 30.

Herr Bergström: Herr vice Talmän! På sätt Kammaren inhemtat af Bevillnings-Utskottets utlåtande N:o 7, har Utskottet uppskjutit pröfningen af åtskilliga frågor, hvilka innefattas i uppräknade paragrafer af Kongl. Maj:ts proposition N:o 6, angående bevilning af fast egendom samt af inkomst. Då tre af Lag-Utskottets nu för andra gången bordlagda betänkanden N:is 32—34 äro beroende på utgången af Bevillnings-Utskottets behandling och Riksdagens beslut rörande de uppskjutna frågorna, tager jag mig friheten göra följande framställning, nemligen att Lag-Utskottets utlåtanden:

N:o 32, i anledning af Kongl. Maj:ts propositioner med förslag till ändringar i förordningarne om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad, om landsting samt om kommunalstyrelse i Stockholm;

N:o 33, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ändringar i stadgan angående skjutsväsendet; och

N:o 34, i anledning af Kongl. Maj:ts propositioner med förslag till ändringar i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, äfvensom i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863,

mätte uppföras på föredragningslistan till det plenum, som inträffar näst efter det, då Riksdagen slutligen afgjort de frågor, som innefattas *dels* i § 1, 8 mom. 2 a), § 10 mom. 5, § 12 punkten a) och § 65 i det af Kongl. Maj:t i propositionen N:o 6 framlagda förslag till förordning om bevilning af fast egendom samt af inkomst *dels* i §§ 5 och 20 af den i samma proposition föreslagna instruktion för taxeringsmyndigheterna, *dels* ock slutligen en af Herr S. Ljunggren inom Andra Kammaren väckt och till Bevillnings-Utskottet hänvisad motion, N:o 15, så vidt samma motion berör nyss uppräknade §§, och hvilka frågors pröfning nämnda Utskott, enligt betänkandet N:o 7 punkten 2:o), ansett sig böra tills vidare uppskjuta.

Hvad Herr *Bergström* sålunda föreslagit godkändes.

På framställning af Herr vice Talmannen beslöts, att på föredragningslistan till nästa sammanträde skulle uppföras främst de denna dag första gången bordlagda ärendena och näst derefter Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 6.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde, hvar efter Kammaren åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Onsdagen den 2 Maj, f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 24 och 25 sistlidne April.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att Friherre af *Ugglas* anmält sig vara af sjukdom hindrad att bivista dagens sammanträde.

Anmälades och bordlades

Stats-Utskottets utlåtande N:o 42, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter Elisabeth Noréus; samt

Banko-Utskottets memorial:

N:o 7, i fråga om inköp om fastighet i Östersund för Riksbankens dervarande afdelningskontors räkning; och

N:o 8, i fråga om inköp af fastighet i Malmö för Riksbankens dervarande afdelningskontors räkning.

Föredrogs och bifölles Stats-Utskottets den 30 sistlidne April bordlagda utlåtande N:o 40, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående pension å allmänna indragningsstaten för framlidne Professoren F. A. Cederschiölds enka.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran sammansatta Stats-, Banko- och Lag-Utskottets den 30 i nästlidne månad bordlagda utlåtande N:o 1, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående inrättande af en postsparbank för riket.

Fortsattes föredragningen af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 6, angående stämpelafgiften.

§ 3 i den föreslagna förordningen.

Stämpel till
bilbref.

Rubriken *Bilbref*.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Jag nämnde vid förra sammanträdet att afgiften för bilbref betydligt förhöjts. I stället för att den förut utgjorde 1 krona, har Kongl. Maj:t föreslagit 3 kronor, och häri ligger icke lösen inbegripen. Lösen skulle nemligen hädanefter som hittills utgå med 2 kronor. Stämpelafgiften skulle således, utan minskning i någon som helst annan afgift, för bilbref blifva tre gånger högre än hittills varit förhållandet.

Jag har sedan sista sammanträdet lyckats få specifik uppgift för ett år från skeppsmätningsofverkontrollören på huru många fartyg, som blifvit mätta, och antalet bilbref måste anses lika med antalet mätta fartyg. Denna uppgift är för år 1880, ty för år 1881, eller samma år för hvilket jag skaffat öfriga uppgifter, skulle den icke varit lämplig, enär stora ommätningar då skedde, och man af inkomna förteckningar icke utan svårighet kan beräkna, huru många af de då mätta fartygen voro nya. År 1880 uppgick antalet mätta fartyg till 342 stycken, och det visar sig deraf, att denna förhöjda afgift går till dubbla beloppet, eller omkring 700 kronor. Jag hemställer till Kammaren, om skeppsbyggeri kan anses vara en handtering, som är i så gynsamma omständigheter, att man på den bör lägga högre skatt än hittills. Efter den erfarenhet jag har är denna handtering ganska ringa utvecklad, i synnerhet hvad förhållandet på landet beträffar, der företrädesvis segelfartyg byggas. I många län finnas inga skeppsbyggerier, och det högsta antalet i något län är i Elfsborgs län, der det finnes fyra varf, som bygga segelfartyg; — denna handterings ställning är sålunda ganska prekär. Staten har många gånger gjort afseende på den, och jag måste hemställa till Kammaren, om det kan vara skäl att på detta sätt pålägga en skatt, som icke det ringaste finnes motiverad.

Bilbref har icke annat värde än att staten föreskrifvit, att det skall företes för att kunna få fribref, och ålagt dem, som byggt ett fartyg, att skaffa sig bilbref. Det är en kontrollföreskrift från statens sida, men den är för den enskilde af ingen nytta. Bilbrefvet innehåller ingenting annat än huruvida fartyget är bygdt på kravel eller klink, dess största dimensioner i längd och bredd — som bättre utrönes genom mätbrefvet — och slutligen att arbetarne blifvit betalda, ehuru en eftersyn för arbetet icke borde vara mera nödvändig vid denna handtering än i andra fall. Då jag erfarit att Kammaren icke tycker om återremisser, och denna sak är så enkel, hemställer jag att Kammaren måtte besluta samma afgift som hittills, eller 1 krona i stämpelafgift för bilbref.

Herr Wallenberg: Bilbref var fordom vida mera behöfligt än nu. Det är numera egentligen ingen nödvändighet att hafva bilbref. Fordom begagnades det därför, att deri stod byggnads-sättet beskrifvet, der stod om fartyget var byggt på kravel eller klink och, om det var byggt på kravel, medförde detta vissa fördelar. Ett kofferdifartyg, som var så byggt, ansågs kunna föra kanoner. Att nu vilja höja afgiften för bilbref saknar all annan grund eller befogenhet än att gifva luft åt den vanliga önskan att plocka sjöfarten, alldeles som om denna nu vore en guldgrufva.

*Stämpel till
bilbref.
(Forts.)*

Jag anhåller om bifall till Herr Wærns förslag, att denna stämpelafgift så mycket mindre må höjas, som åtskilliga andra stämpelafgifter angående sjöfarten nog i alla fall komma att höjas.

Herr Statsrådet Themptander: Då föregående delen af detta betänkaude förevar till behandling inom Kammaren, sökte jag närmare angifva betydelsen af den del af förordningen, som nu är i fråga. Jag framhöll, att den icke alls har någon allmän fiskalisk betydelse, utan att dessa afgifter endast äro ersättning för en prestation, som af den enskilde påkallas från någon statens myndighet, och utgöra det bidrag till statsförvaltningen, som staten anser lämpligt pålägga den enskilde, när han påkallar offentliga myndigheters medverkan. Det är klart att det icke går an att dervid likställa eller med samma afgift belägga alla handlingar, ehuru sådant visserligen vore ett mycket enkelt sätt att ordna saken. Som herrarne veta, finnes ett dylikt sätt i viss mån tillämpadt i Frankrike, der man har s. k. dimensionsstämplar. De utgå med visst belopp, beroende på papperets dimensioner, men härvid är att märka, att dessa dimensionsstämplar endast äro *en* af de många olika former af stämpel, som der begagnas. Herrarne inse emellertid noggsamt, att det icke går an att fastställa en likartad stämpel för alla handlingar. Det är nemligen en stor mängd handlingar, för hvilka någon stämpelbeläggning alls icke bör komma i fråga, och för andra åter kan stämpelafgift utkrävas endast till mycket ringa belopp. Man måste följaktligen vid stämpelsatsernas afmätande dels taga i öfvervägande de olika handlingarnes större eller mindre vikt och betydelse för den enskilde, dels se till att afgiften icke blir betungande för dem, som skola utlösa handlingarna.

Här har man nu föreslagit afgiften för bilbref till tre kronor. Jag fäster uppmärksamheten derpå, att bilbref är en handling, hvarmed fartyget måste förse sig, sedan fartyget blifvit färdigbyggt. Denna stämpelafgift å bilbref fördyrar således byggnadskostnaden för ett fartyg med tre kronor, således en obetydlig summa för ett så stort företag. Det lär för öfrigt icke i allmänhet blifva skeppsbyggmästaren, som drabbas af afgiften, utan den som bestält fartyget, eller fartygsegaren. Härmed må dock vara huru som helst; jag hemställer endast, om den föreslagna afgiften kan anses betungande för den som skall utgöra den, då herrarne några rader ofvanför i författningen bestämt stämpelafgiften för

Stämpel till
bilbref.
(Forts.)

bevis, rörande anmälan om idkande af handel eller yrke till tre kronor.

Hvad angår frågan om bilbrefvets nutida betydelse, så tillhör denna fråga icke stämpellagstiftningens område, ty vid stämpel-taxans uppgörande måste man taga handlingarne sådana de faktiskt existera, och man kan dervid icke taga hänsyn till behöfligheten att ändra andra delar af lagstiftningen. Den del af lagstiftningen, som angår skeppshandlingar, faller icke inom Finansdepartementets arbetsområde, och jag vill icke nu yttra mig, om någon ändring i detta fall kan vara af förhållandena påkallad, men jag är förvissad att, om det embetsverk, som närmast har att behandla frågor rörande sjöfarten och som dagligen handskas med just dessa slags papper, finner denna del af lagstiftningen tariffva någon förenkling, en framställning i det syftet visserligen icke skall af regeringen ovilligt upptagas.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Jag tackar för den vink, Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet gaf vid slutet af sitt anförande, och jag skall söka att iakttaga den, men jag hemställer till Kammaren, om det kan vara skäl att tredubbla skatten för en handling, hvars lämplighet öfver hufvud man sätter i fråga. Man har här sagt, att denna afgift icke drabbade skeppsbyggeriet, utan fartygsegarne, men jag ber att få upplysa, att våra varf icke alltid hafva beställningar, innan de bygga fartygen, utan ganska ofta måste bygga, innan de sälja dem. Detta beror på konjunkturerna och ju sämre dessa äro, desto sannolikare är det att lönen för skeppsbyggarens möda och arbete blifva ringa, och hvarje afgift träffar då honom. Jag hemställer fortfarande, om det kan vara skäl att tredubbla denna skatt.

Herr Wallenberg: Den bland Konungens rådgifvare, som särskildt har till åliggande att tillse skatters påläggande och göra framställningar derom, borde också företrädesvis låta sig angeläget vara att tillse det skatteföremålen äro så beskaffade, att de kunna bära skatterna, utan att det må kunna sägas, att man sökt att pålägga skatt utan skälig anledning. Jag kan icke tro, att någon i en fråga som denna anser den ursäkt gälla, att här icke skulle vara fråga om hvilka handlingar man bör ålägga afgift, om de äro nödiga eller onödiga, utan att blott den omständighet, att de äro och finnas till, skulle för Kongl. Maj:ts finansminister utgöra en tillräcklig anledning att föreslå förhöjning af stämpeln å sådana handlingar. Jag tror att, om man företagit en granskning, skulle man finna, att handlingar af denna art kunnat sammanföras till ett enda i stället för tre olika slag af handlingar. Det tycker jag legat nära till hands. Nu har man, blott därför att en sådan handling som bilbref "funnits till", tredubblat stämpeln för densamma.

Man har sagt, att det icke är skeppsbyggeriet, utan skeppets egare, som skulle få betala denna afgift, men detta påstående gäller ganska litet, ty hvar och en vet huru nära förbundna dessa äro i

sina intressen. Blir företaget för dyrt för den ene, står den andre utan arbete. Det är en tendens att fördyra och försvåra skeppsbyggeriet, som här genomgår så många punkter. Derfor är det fullt berättigadt att, der man kan, motverka denna tendens. Ett bilbref, som icke innehåller annat än att fartyget är byggt och att, *såvidt känt är*, räkningarna äro betalda — ett sådant bilbref kan afskaffas när som helst, och då saknas hvarje skälig anledning att tredubbla skatten på en sådan handling; ty Herr Finansministerns förnyade framställning om rättigheten af s. k. gebühr på handlingar, kan jag icke taga för giltig. Herr Talmannen behagade erinra sig huru många Riksdagars sträfvan gått ut på att minska alla så benämnda afgifter, så länge de utgjorde sportler åt enskilde tjänstemän. Jag kan icke finna, hvarför man nu skulle vända om frågan och, när sportlerna ingå till staten, börja öka dem igen. Det vore alldeles rätt, om de som drabbades af dessa utgifter icke skattade på annat sätt för sin rörelse; men när de nu skatta på många andra sätt, så är denna förhöjning olämplig. Om sjöfartsidkande lyckas förtjena något, så skatta de för förtjensten, men att höja alla möjliga småutgifter anser jag vara att motverka deras sträfvan och deras arbete, som drabbas af skatterna.

Stämpel till
bilbref.
(Forts.)

Herr Bennich: Den framställning som af ett par talare gjorts derom, att man vid stämpelförfattningens uppgörande borde undersöka, huruvida den förekommande handlingar borde finnas till eller icke, den framställningen går i samma riktning, som nu är så vanlig, nemligen den att man skall sammanblanda allt vid hvarje fråga. Jag hemställer dock om det vore rimligt att den, som uppgör en stämpelförfattning, skall på samma gång undersöka alla förhållanden, som kunna göra det nödigt, att den eller den handlingen finnes, eller om vissa handlingar kunna sammanföras till en. Sådant skulle förutsätta pröfning af alla statsdepartementen tillsammans, och en så beskaffad öfversigt af hela vårt administrativa lif kan väl icke komma ifråga att vid denna författnings uppgörande iakttaga. Hvad nu särskildt bilbrefvets behöflighet angår, så tjenar ju bilbrefvet, bland annat, till att utmärka fartygets byggnadssätt, hvarigenom man får en möjlighet att indela fartygen i vissa klasser för deras assurans, och jag hemställer för öfrigt, huruvida i hvarje fall en afgift för en gång af tre kronor för ett så dyrbart företag, som byggandet af ett fartyg, kan spela den ringaste rol i afseende på sjöfartens betungande. Man har sagt att en förhöjning af 50 öre i befälhafvarebref skulle skada sjöfarten. Ungefär med samma eller lika litet fog kan man påstå, att en afgift för bilbref af tre kronor kan komma att hämma vare sig skeppsbyggeriet eller sjöfarten. Det finnes en hel mängd handlingar, som blifvit belagda med stämpel och hvilka på intet vis kunna anses lättare bära de derpå lagda afgifterna, än skeppsbyggeriet och skeppsrederiet kunna bära denna afgift af tre kronor. Någon ömhet för andra handlingar har jag från visst håll icke märkt, men så fort det är fråga om någon äfven ringa afgift å sjöfarten, då klagas att man vill förfölja denna handtering. Att icke Bevillnings-Utskottet varit af en

Stämpel till
bilbref.
(Forts.)

sådan mening, det synes bestämdt af de förändringar, Bevillnings-Utskottet föreslagit i afseende på vissa af dessa afgifter, och hvilka gått ut på att förhindra att de smärre fartygen ålades lika höga afgifter som de större.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Wallenberg: Jag kan icke föreställa mig annat än att de, som deltaga i den högre administrationen inom staten, borde låta sig angeläget vara att tillse, huruvida en handling är af behofvet påkallad, eller om icke två handlingar af samma art kunna ersättas af en enda. Åtminstone bör denna fråga göras vid förhöjande af stämpelavgifter, så vida man icke skall anse att ju flere handlingarne äro, desto flere anledningar finnas att pålägga förhöjda stämpelskatter. Det låter mycket vackert att säga, att det är bara den och bara den handlingen, för hvilken afgiften förhöjts; om de vore de enda handlingarne, vore icke mycket att säga derom, men går man igenom hela härligheten och ser till hvart det sträfvar, då ser man hvad regeringens afsigt är. Jag tror att om man granskat förhållandena, hade man funnit, att *en* handling kunnat ersätta tvenne, och för resten är det en alldeles påtaglig sak, att om man nu förhöjer afgiften, blir det en stor svårighet att få en förenkling i dessa former. Då kommer man att vilja konservera den nu ifrågavarande handlingen, ty man vill bibehålla den inkomst, den gifver. Jag tror icke sjöfartan bar så mycket att tacka för, som den siste talaren syntes mena. Att han skall tala för afgifters påläggande, det ligger i sakens natur; ty det tillhör hans yrke.

Herr Statsrådet Themptander: Den siste ärade talarens anförande synes bekräfta rättigheten af den uppfattning jag nyss yttrade, eller att stämpelpappersförfattningen icke lämpar sig för att i sammanhang med densamma behandla alla möjliga andra ärenden.

Då en föregående talare framhöll olämpligheten och otidsenligheten af detta bref, tager jag mig friheten upprepa, att den frågan icke hör hit. Det är en fråga, som icke bör prövas i sammanhang med stämpeltaxans uppgörande. Huruvida den värde talarens uppfattning om handlingens behöflighet är riktig eller ej, derom vill jag ej yttra mig, utan jag har endast förklarat, det jag icke vill bestrida möjligheten af att en förenkling i formerna kan vara påkallad. Jag ber för öfrigt få nämna, att stämpelsatserna alldeles icke blifvit föreslagna så godtyckligt som man tyckes tro, ty det finnes härvid vissa analogier att följa. Jag påpekade nyss en dylik, nemligen stämpeln till bevis rörande anmälan om idkande af handel eller annat näringsyrke. Stämpeln der är satt till 3 kronor; och då den afgiften blifvit satt till 3 kronor, kan jag icke föreställa mig att samma afgift för bilbref är för hög. Hvad för öfrigt angår den af den närmast föregående talaren omnämnda tendensen att lägga högre afgifter på sjöfartan, kan jag icke förstå hvar han spårar denna tendens. Ty det är hans särskilda känedom om sjöfartsförhållanden som gjort, att han företrädesvis rigtar

sin uppmärksamhet på dessa stämplars, men här äro i *allmänhet* stämpelsatserna något afrundade för alla slag af handlingar, ehuru på samma gång stämpelfrihet visserligen också föreslagits för åtskilliga handlingar, både sådana som endast hafva afseende på sjöfarten och andra. Hvad beträffar den så mycket omordade tendensen att med afgifter betunga sjöfarten, vill jag äfven påpeka, hurusom Kongl. Maj:t i en särskild proposition föreslagit Riksdagen att eftergifva och nedsätta en särskild skatt å sjöfarten, som utgår i form af *lastpenningar*; denna eftergift skulle mångfaldigt öfverstiga den obetydliga förhöjning i stämpelskatter på sjöfarten, hvarom nu är fråga.

*Stämpel till
bålbref.
(Forts.)*

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade Herr vice Talmannen, som för en stund öfvertagit ledningen af Kammarrens förhandlingar, att i afseende på förevarande rubrik blifvit yrkadt dels bifall till Utskottets förslag, dels ock af Herr *Wærn*, att rubriken skulle godkännas med den ändring, att stämpeln bestämdes till 1 krona.

Härefter gjorde Herr vice Talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till Utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Wallenberg* begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner den i § 3 af Bevillnings-Utskottets förslag till förordning angående stämpelafgiften förekommande rubriken *Bålbref* med den af Utskottet föreslagna stämpel 3 kronor, röstar
Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bestämmas ifrågavarande stämpel till 1 krona, men godkännes rubriken i öfrigt.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—46;
Nej—28.

Rubrikerna Bålbref—Fiskepass.

Godkändes.

Rubriken Frålbref.

*Stämpel till
frålbref.*

Herr *Wærn*, Carl Fredrik: Med afseende på frålbrefven har Kongl. Maj:t icke föreslagit något annat än en afrundning. Förut

*Stämpel till
fribref.
(Forts.)* har det nemligen befunnits, att lösen af fribref för den lägsta klassens fartyg, det vill säga de, som äro till och med 50 ton, varit 3 kronor, för dem öfver 50 till och med 100 ton 4 kronor, för dem öfver 100 till och med 200 ton 6 kronor samt för fartyg öfver 200 ton 9 kronor; och för alla dessa fribref har *stämpeln* hittills varit 50 öre.

Nu har Kongl. Maj:t föreslagit, att lösen skulle intagas med stämpelafgiften, och denna stämpel utgå för det hela, dervid Kongl. Maj:t föreslagit, att sammanlagda beloppet 3 kronor 50 öre för den lägsta klassen skulle afrundas till 4 kronor, 4 kronor 50 öre för den andra klassen till 5 kronor, 6 kronor 50 öre för den tredje klassen till 7 kronor, samt 9 kronor 50 öre för den högsta klassen till 10 kronor, — på det hela en förhöjning af omkring 7 procent.

Men Bevillnings-Utskottet har ansett, att det skulle vara olämpligt att stanna vid denna afgift för fartyg öfver 200 ton, så att afgiften skulle vara lika för samtliga dessa. Nu bygges det fartyg till 1,000 och öfver 1,000 tons dräktighet, och Utskottet har nu föreslagit, att i stället för den stämpelafgift, som hittills utgått, afgiften härefter skulle blifva 40 öre för hvarje fulla 10 ton.

Jag har i Kommerskollegium låtit utreda huru många fribref som utfärdats; och deraf synes, att dessa år 1881 hafva varit 254 stycken, och afgiften för dem gör en förhöjning af inalles 32 procent, i stället för att Kongl. Maj:ts förslag skulle göra en förhöjning af blott 7 procent. Noga räknadt, är förhållandet det, att 30 öre för hvarje fulla 10 ton skulle motsvara nuvarande afgift, på hvilken Kongl. Maj:t endast föreslagit en afrundning.

Förhållandet är således det, att Kongl. Maj:t föreslagit en afrundning, som gör 127 kronors skilnad, och Utskottet har föreslagit en förändring, som gör 580 kronors skilnad om året — i ena fallet 7 och i det andra 32 procent. Utskottet har begärt 40 öre för hvarje fulla 10 ton, då den nuvarande afgiften endast motsvarar 30 öre för hvarje fulla 10 ton. Utskottet har således föreslagit en förhöjning af en tredjedel mot hvad afgiften nu är, der Kongl. Maj:t icke begärt någon förhöjning. Under sådana omständigheter hemställer jag, om icke Kammaren ville besluta, att afgiften skulle, i stället för med 40 öre, utgå med 30 öre för hvarje fulla 10 ton; och anhåller jag om proposition på 30 öres afgift för hvarje fulla 10 ton.

Herr Bennich: Den siste ärade talaren har behagat upplysa Kammaren derom, att differensen emellan Kongl. Maj:ts och Utskottets förslag bestode deri, att Kongl. Maj:ts förslag skulle föranleda en förhöjning i afgiften med 127 kronor pr år för utrikes sjöfarten, under det att, enligt Utskottets förslag, denna förhöjning skulle uppgå till 580 kronor. Han har deraf funnit, att Utskottet gått ändå hårdare åt sjöfarten än Kongl. Maj:t. Men han har alldeles underlåtit att fästa uppmärksamheten derpå, att Utskottet icke velat skära öfver en kam alla fartyg öfver 200 ton,

utan att Utskottet ansett, att större fartyg kunna bära högre afgift i förhållande till tontalet än mindre fartyg. Se vi då till huru det ställer sig, finna vi, att de fartyg, som skulle få en lindring i afgiften mot hvad nu är förhållandet, uppgå till ett antal af 1,143 stycken, då hela antalet till utrikes sjöfart begagnade fartyg utgör 1,907. Således blefve det omkring 60 procent af fartygen, som efter Utskottets förslag skulle få lägre afgift än hittills, under det att de större fartygen skulle få en förhöjning. Nu hemställer jag, om det icke ligger uppenbar rättvisa deri, att man icke beskattar de små så tungt och låter de stora gå för relativt billigt pris. Det är visserligen ett känt ordspråk om de små som hängas och om de stora som gå fria; och det är denna mening, som nu förfäktas, men jag kan icke tro, att det är rättvisa i sådant! Förslagets syfte är ingalunda att åstadkomma större statsinkomst, utan att så ordna författningens föreskrifter, att afgiften kommer att drabba proportionellt efter förmågan att bära den samma.

Såsom sagdt, hela affären rör sig omkring några hundra kronor för hela sjöfarten. Hufvudsaken är, att afgifterna blifva så jemnt fördelade som möjligt; och det är utom allt tvifvel att dessa afgifter, äfven om de äro proportionella, ändock tynga mer på de små fartygen än på de större, för hvilka en så beskaffad utgift alltid måste blifva en obetydlighet. Jag får således yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Wallenberg: I denna fråga har Herr Wærn väckt ett nytt förslag, gående ut på en jemkning emellan Kongl. Maj:ts och Bevillnings-Utskottets förslag; och jag tror för min del, att detta vore mycket välbetänt; men då förslaget icke blifvit till siffran upptaget i hans reservation, torde Kammarens ledamöter må hända icke varit i tillfälle att tillräckligt begrunda denna fråga. Skulle man rätteligen förfara, borde man därför återremittera denna punkt; men nu är det icke värdt att yrka återremiss. Kammareren tycker icke om sådana. Man får i stället se till hvad som kan blifva lämpligast att göra. Jag skulle mycket gerna förena mig med Herr Wærn, men jag är säker på, att det då blir en meningsbrytning, om hvilken man icke kan veta, på hvilken obetydlig majoritet utgången kan blifva beroende.

I den omständigheten, att Kongl. Maj:t här icke velat gå öfver en viss siffra, finner jag en tanke och icke en missuppfattning, den tanken nemligen, att det är en ren lycka för landet, om man låter bli att försvåra byggandet af stora fartyg. Jag vill påminna om, att i Frankrike utbetalas en statspremie af 60 francs per ton för fartyg af större dimensioner.

De, som bygga stora fartyg, veta mycket mindre hvilken sannolikhet det kan vara att derpå förtjena, än de, som bygga små fartyg, för hvilka de på förhand hafva en gifven sysselsättning. Och det är fraktidkandet med stora fartyg, som är angelägnast att utvidga.

Dessutom är det i denna fråga ett särskildt skäl, som bestämmer mig, och det är den oskattbara lyckan att få votera för en

Stämpel till
fribref.
(Forts.)

*Stämpel till
fribref.
(Forts.)* Kongl. proposition i bevillningsfrågor; och jag hoppas, att Herr Finansministern nu icke måtte motsätta sig det förslag, som han förut kontrasignerat.

Jag yrkar bifall till Kongl. Maj:ts proposition angående denna punkt.

Herr Olsson, Petter: Jag beder för min del att få instämman i den grundsats, som Bevillnings-Utskottet här sökt göra gällande i fråga om afgiften för fribref. Jag tror att denna grundsats är riktigare än det af Kongl. Maj:t framställda förslaget, samt att man bör söka, så vidt möjligt är, fördela afgifterna så, att de mindre fartygen få mindre afgifter eller i alla fall icke större afgifter, relativt, än de större fartygen. Men deremot kan jag icke förstå, hvarför Utskottet, med tillämpning af denna grundsats, ändå afvikit från Kongl. Maj:ts förslag i afseende på sjelfva afgiftens storlek.

Hade Utskottet, såsom ock riktigt varit, endast velat tillgodose, att de mindre fartygen skulle få relativt lika afgifter med de större, hade Utskottet icke bort höja afgiften till 40 öre för 10 ton, utan bibehålla en afgift, som i det närmaste motsvarade den i Kongl. Maj:ts proposition. Under sådana förhållanden synes det vara riktigare, då propositionen icke afser att egentligen lägga tyngre afgifter på sjöfarten, att närma sig denna proposition i afseende på sjelfva afgiftens belopp. För mig synes det hvarken medföra några formella eller praktiska olägenheter, om man ändrar Utskottets siffra från 40 öre till 30 öre. Jag kan icke föreställa mig, att det skulle medföra några som helst olägenheter vid behandlingen af frågan, och jag tror att man bör kunna rättvisligen ändra siffran i Utskottets förslag, med bibehållande af denna grundsats, till 30 öre för 10 ton, i hvilket afseende jag sålunda ber att få instämman i Herr Wærns förslag.

I afseende på frågan i öfrigt torde äfven en annan omständighet böra tagas i betraktande, nemligen den, att då regeringen låtit utarbete ett förslag, bör man, så vidt möjligt är, icke söka göra ändringar i detta förslag med afseende på sjelfva afgiftens storlek. Har regeringen utarbetat ett förslag och framlagt det samma, bör regeringen bestämdt hafva varit i tillfälle att känna detta förslags detaljer, och då bör man endast i trängande fall afvika derifrån.

Jag yrkar bifall till förslaget, att afgiften må sättas till 30 öre i stället för 40 öre.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Jag måtte hafva svårt att göra mig förstådd, då en föregående talare påstått, att mitt förslag gick ut på att underkänna den grundsats, som Utskottet velat göra gällande, nemligen, att större fartyg skulle betala relativt större afgifter. Tvärt om anförde jag, att denna grundsats inom Utskottet gjort sig gällande, hvilket, då jag ej anmält reservation eller här tillkännagifvit olika mening, måste betyda, att jag biträdt den. Det synes också tydligt af mitt förslag, då jag hemställde om af-

giftens bestämmande till 30 öre i stället för 40 öre, hvilket förut-sätter samma grund för beräkningen.

Hvad betyda nu dessa siffror? Vill man höja det, som Kongl. Maj:t icke velat höja, blott därför att Utskottet med olika beräk-ningsgrund än Kongl. Maj:t sökt åstadkomma en afrundning af beloppet. Utskottet har haft fullt upp att göra med det principi-ella i betänkandet och har icke gjort någon som helst statistisk utredning. Jag har deremot gjort detta och lemnat uppgifter från fullt pålitlig källa, af hvilka det framgår, att så när som på 8 kronor för året motsvarar 30 öre för hvarje fulla 10 ton den nu-varande afgiften, och den afgift, som Kongl. Maj:t föreslagit, gör icke mer än mellan 2 och 3 öres tillökning för fulla 10 ton. Ut-skottets förslag har icke alls afsett någon förhöjning af afgiften, utan har Utskottet menat detsamma som nu är fallet, men efter en annan grundsats.

En talare har ansett Utskottets förslag innebära minskning för fartygen i allmänhet, men detta är icke förhållandet. Detta förslag innebär visserligen nedsättningar för de minsta fartygen af 96 kronor, för näst lägsta klass af 62 kronor och för den derpå följande af 47 kronor, men för högsta klassen en förhöjning af ej mindre än 786 kronor.

Deremot uppkommer, enligt mitt förslag, för de fartyg, som äro till och med 50 ton, en nedsättning af 112 kronor, för dem, som äro öfver 50 till och med 100 ton, en nedsättning af 92 kro-nor, för dem, som äro öfver 100 och till och med 200 ton, en ned-sättning af 127 kronor. För 113 stycken i högsta klass blir det deremot en förhöjning af 322 kronor. Jag tror, för min del, att rättvisa derigenom uppkommer, då de stora fartygen kunna bära denna lilla förhöjning.

Jag hemställer, om icke herrarne vilja godkänna Utskottets förslag med ändring af siffran från 40 till 30 öre.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade Herr Grefven och Talmannen, att beträffande den senast föredragna rubriken yrkats dels bifall till Utskottets förslag, dels, af Herr *Wærn*, bifall till Utskottets förslag med den ändring, att beloppet 40 öre nedsattes till 30 öre, dels ock, af Herr *Wallenberg*, godkännande af hvad Kongl. Maj:t i förevarande afseende föreslagit.

Härefter gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till Herr *Wærns* yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

Flere ledamöter begärde votering, i anledning hvaraf Herr Grefven och Talmannen hemstälde, huruvida Kammaren ville såsom kontraposition dervid antaga bifall till Utskottets förslag, och förklarade sig anse de härå afgifna svaren hafva utfallit med öfver-vägande ja.

Då Herr *Wallenberg* åskade votering jemväl angående kontra-

Stämpel till
fribref.
(Forts.)

*Stämpel till
fröbref.
(Forts.)* propositionens innehåll, uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som vill, att vid blifvande votering om godkännande af den i § 3 af Bevillnings-Utskottets förslag till förordning angående stämpelafgiften förekommande rubriken *Fröbref* med den af Herr Wærn föreslagna ändring kontrapositionen skall innehålla bifall till Utskottets förslag i ämnet, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har såsom kontraposition vid nämnda votering antagits bifall till Herr Wallenbergs i ämnet gjorda yrkande.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—48;

Nej—28.

Uppsattes, justerades och anslogs följande omröstningsproposition för hufvudvoteringen:

Den, som godkänner den i § 3 af Bevillnings-Utskottets förslag till förordning angående stämpelafgiften förekommande rubriken *Fröbref* med den ändring, att beloppet 40 öre nedsättes till 30 öre, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, besluter Kammaren, att ifrågavarande rubrik skall erhålla den lydelse, Utskottet föreslagit.

Vid utgången af denna omröstning utföllo rösterna sålunda:

Ja—45;

Nej—31.

Rubrikerna Friherrebref och Frisedel.

Godkändes.

*Stämpel till
fullmakt för
notarius
publicus.* Rubriken *Fullmakt: för ledamot af statsrådet — för notarius publicus.*

Herr Wallenberg: Här är föreslaget en stämpelskatt på fullmakt för notarius publicus af 100 kronor i Stockholm och Göteborg och 25 kronor i öfriga städer. Jag ber då få fästa Herr Talmannens uppmärksamhet derpå, att notarius publicus har ingen

fast lön, hvarför han således är helt och hållet beroende af de inkomster, han kan skaffa sig genom utöfvande af sitt yrke.

Det är också ibland ganska svårt att kunna få lämpliga personer till denna befattning, just därför att deras inkomster äro så ovissa, och jag kan icke förstå, hvarför notarius publicus skall blifva ett beskattningsföremål just nu, när man har fått en ny vexelstadga, som gör det mera nödvändigt än förut att hafva pålitliga notarier. Men att då lägga på förhöjda afgifter till staten, därför att någon är så god att i handelns och sjöfartens tjänst åtaga sig dessa bestyr, kan jag icke finna skäligt.

Jag anhåller för min del, att fullmakt för notarius publicus i Stockholm och Göteborg icke må belastas med högre afgift än 50 kronor och i öfriga städer med 25 kronor.

Herr Bennich: Det förhåller sig utan tvifvel så, att notarius publicus icke åtnjuter någon fast lön; men deremot vågar jag be-
 tvifla, att det kan vara svårt att få lämpliga personer till dessa befattningar i de större handelsstäderna, der mångfaldiga tillfällen till lönande verksamhet redan nu stå sådana tjänstemän till buds, och ännu bättre utsigter erbjuda sig, om, på sätt en talare anmärkt, nya vexellagen föranleder ett ökad behof af dessa tjänstemäns biträde. Vid sådant förhållande synes mig åtminstone icke *det* skälet tala för en nedsättning af stämpelafgiften å deras fullmakter. Det finnes andra befattningar, som på långt när icke medföra så stora fördelar, som verkligen driftige och duglige notarii publici kunna förskaffa sig, men som ändå betungas med högre afgifter. Jag kan således icke inse, att man af den omständigheten, att det kan finnas en och annan notarius publicus, som icke är nog vaksam och nog verksam och som därför icke förtjenar så mycket, kan hemta skäl till att nedsätta den af Kongl. Maj:t och Utskottet föreslagna ifrågavarande afgiften.

Jag får därför för min del yrka bifall till Utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde Herr Grefven och Talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på godkännande af förevarande rubrik i föredragna delar och sedan derpå, att Kammaren, med bifall till Herr *Wallenbergs* yrkande, skulle bestämma stämpeln till fullmakt för notarius publicus i Stockholm och Göteborg till 50 kronor, men i öfrigt godkänna de föredragna delarna af ifrågavarande rubrik, och förklarade Herr Grefven och Talmannen sig anse den förra propositionen besvarad med öfvervägande ja.

Herr *Wallenberg* begärde votering, i följd hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition.

Den, som godkänner den i § 3 af Bevillnings-Utskottets förslag till förordning angående stämpelafgiften förekommande rubriken *Fullmakt* i föredragna delar, röstar

Ja;

*Stämpel till
fullmakt för
notarius
publicus.
(Forts.)*

Stämpel till
fullmakt för
notarius
publicus.
(Forts.)

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, besluter Kammaren, att stämpel till fullmakt för notarius publicus i Stockholm och Göteborg skall utgå med 50 kronor, men godkänner i öfrigt de föredragna delarne af ifråga-varande rubrik.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—55;
Nej—27.

Stämpel till
fullmakt för
mäklare eller
skepps-
klarare.

Rubriken *Fullmakt för mäklare eller skeppsklarare.*

Herr Wallenberg: Jag skall be att få fästa uppmärksamheten derpå, att dessa utgifter icke drabba personer, som hafva en redan vunnen ställning, utan sådana, som skola försöka att förtjena på detta slags yrke, och äfven i viss mån affärsverksamheten, ty de hindra uppkomsten af en billig täflan. Jag kan icke förstå, hvad anledning det kan finnas att höja den afgift från 150 kronor, som jag redan tycker vara mycket hög, ända till 200 kronor för mäklare och skeppsklarare i Stockholm och Göteborg och från 25 kronor till 50 kronor i öfriga städer, der det sannernligen mycket väl behöfves att hafva dugliga personer, helst när det redan ibland är ganska svårt att få några, som vilja åtaga sig dessa befattningar.

Jag får derfor vördsamt anhålla om proposition derpå, att Kammaren behagade besluta, att afgiften för fullmakt för mäklare och skeppsklarare i Stockholm och Göteborg måtte blifva 150 kronor, såsom den hittills varit, samt i öfriga städer 25 kronor, likaledes i enlighet med den nuvarande författningen.

Herr Bennich: På samma skäl, som jag tog mig friheten anföra i fråga om stämpel å fullmakt för notarius publicus, får jag hemställa, att Kammaren måtte bifalla äfven denna punkt, och det så mycket hellre, som det är utom allt tvifvel, att mäklare och skeppsklarare hafva så betydliga inkomster, när de äro verksamme och driftige, att de mycket väl kunna bära denna afgift.

Sedan öfverläggningen härmed slutats, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på förevarande rubrik yrkats dels godkännande af Utskottets förslag, dels ock, af Herr Wallenberg, att samma förslag skulle godkännas med den ändring, att stämpeln bestämdes för mäklare eller skeppsklarare i Stockholm och Göteborg till 150 kronor och i öfriga städer till 25 kronor.

Härefter gjordes propositioner enligt dessa yrkanden, och för-

klarades propositionen på godkännande af Utskottets förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

*Stämpel till
fullmakt för
mäklare eller
skepps-
klarare.*
(Forts.)

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till detta sammanträdes fortsättande kl. 7 e. m.

Rubrikerna Fullmakt för kyrkoherde att vara prost öfver egen församling — Karaktersfullmakt.

Godkändes.

Rubriken Karta, geometrisk.

*Stämpel till
geometrisk
karta.*

Herr Bennich: Jag hemställer, att Kammaren i denna punkt måtte fatta samma beslut som Medkammaren, nemligen att den under 1:sta afdelningen upptagna afgiften af 50 öre flyttas till 3:dje afdelningen, dit den rätteligen hör.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, godkändes ifrågavarande rubrik med den ändring, att stämpelbeloppet 50 öre öfverflyttades från kolumnen för första afdelningen till kolumnen för tredje afdelningen.

Rubrikerna Kommunikationsresolution — Mäklarslutsedel.

Godkändes.

Rubriken Mätbref.

*Stämpel till
mätbref.*

Herr Wærn, Carl Fredrik: Hvad mätbref beträffar får jag upprepa ungefär detsamma, som jag yttrade i afseende på fribref. Kongl. Maj:ts förslag innehåller, att mätbref skulle draga lika afgift med fribref, d. v. s. respektive 4, 5, 7 och 10 kronor för de olika klasserna. Denna princip har Utskottet emellertid icke funnit vara lämplig utan ansett, att afgiften borde stå i förhållande till tontalet. Denna princip har Kammaren redan godkänt i afseende på fribref, och jag hoppas därför, att Kammaren nu äfven måtte godkänna den i afseende på mätbref.

Med afseende på mätbrefven förekommer emellertid samma misstag, som jag anmärkt i fråga om fribref, nemligen att Utskottet räknat allt för högt.

Jag har därför skaffat mig uppgifter från skeppsmättnings-öfverkontrollörskontoret, hvilka emellertid icke äro för samma år som de uppgifter, jag meddelat angående de å utlandet gående fartygens fribref, därför att det år 1881 skedde en större ommätning af fartyg. Det antal fartyg, som då mättes, uppgick till 1,100, men det var icke något normalt år. År 1880 deremot kan anses såsom ett normalt år, och då uppgingo mätbrefven till ett antal af 342. Den nuvarande afgiften skulle således gifva 342 kronor, men om afgiften utginge efter 20 öre per ton, skulle be-

Första Kammarens Prot. 1883. N:o 30.

2

Stämpel till
mätbref.
(Forts.)

loppet uppgå till öfver 800 kronor. Jag hoppas därför, att Kam-
maren, på samma skäl som den gjorde det i fråga om fribref,
äfven här ville följa mig, när jag säger, att det icke kan vara
skäl att höja denna afgift, utan att man i stället bör sätta den så,
att den blir ungefär lika med hvad som nu utgår. Detta skulle
vinnas genom att bestämma en afgift af 8 öre för hvarje fulla 10
ton af fartygets dräktighet; men när det här blott gäller ett min-
dre belopp och när man i allmänhet vill afrunda talen, så vill
jag föreslå en afgift af 10 öre för hvarje fulla 10 ton. Detta skulle
för fartyg af en dräktighet ej öfverstigande 50 ton göra en lättnad
af 130 kronor, för fartyg af 50—100 tons dräktighet en lättnad af
20 kronor, och för fartyg om öfver 200 tons skulle det göra en
lätnad af 290 kronor. Det närmar sig således det nuvarande för-
hållandet och är rättadt efter den grund, som Kammaren redan
har antagit i fråga om fribref.

Jag föreslår således, att Kammaren måtte besluta en afgift
å mätbref af 10 öre för hvarje fulla 10 ton af fartygets dräktighet
i stället för 20 öre, som Utskottet föreslagit.

Herr Statsrådet Themptander: Då Kongl. Maj:t i fråga om
denna artikel ifrågasatt en höjning af den nuvarande stämpeln,
som är en krona, och velat likställa stämpeln för mätbref med den
på fribref, är anledningen till den föreslagna höjningen att söka
deri, att mätbref numera är en handling af helt olika natur, än
då stämpelsatsen, enligt vår nuvarande stämpelförfattning, be-
stämdes. Förhållandet var nemligen, att då var stadgadt, att mät-
bref egde giltighet för endast fem år och att fartyg skulle hvarje
femte år ommätas och förses med nytt mätbref. Följaktligen hade
fartyg då behof att hvarje femte år förse sig med nytt mätbref. Nu
åter är stadgadt, att, sedan mätning en gång egt rum och mätbref
derefter utfärdats, denna handling eger giltighet, till dess fartyget
genom förbyggnad undergått förändring, som kunnat inverka på
dess tontal. Detta visar, att mätbrefvet nu är en handling, som
har ett helt annat och vida större värde, än mätbref förut hade.
Nu kan man deremot invända, att fartygen dock under de senare
åren fått några gånger förskaffa sig nya mätbref. Ja, det är sant;
men det beror derpå, att, då man för ungefär tio år tillbaka hos oss
gjorde en genomgripande förändring i skeppsmättningsväsendet och
antog det så kallade Moorsomska systemet, fans det två olika vägar
att gå, två olika regler att tillämpa detta system, nemligen den engelska
och den tyska. Den engelska blef först hos oss accepterad, men man
kom snart underfund med, att den tyska egde företräde. Derröre in-
träffade, att, endast några få år efter den första förändringen, en ny
förändring vidtogs för den tyska regelns tillämpning med deraf föl-
jande ommätning, men numera finnes intet skäl att antaga, att
icke en önskvärd stabilitet i lagstiftningen i detta afseende skall
vara uppnådd. Vid sådant förhållande eger mätbrefvet allt fort-
farande sin giltighet. Men dertill kommer äfven en annan sak,
som gifver mätbrefvet numera en större betydelse än förut. Så
snart fartyg förut kom i utländsk hamn, måste det underkasta sig

mätning enligt det landets lagar. Nu åter är genom traktater med främmande makter, i följd af det nya skeppsmätningssystemets allmänna antagande, mätningsfrihet tillförsäkrad våra svenska fartyg i de flesta främmande hamnar. Mätbrefvet bereder således numera fartygen frihet från skyldighet att i hvarje främmande land, dit fartyget anländer, underkasta sig den kostsamma och tidsödande ommätningen. Vid sådant förhållande och då Bevillnings-Utskottet redan gjort en icke obetydlig nedsättning i Kongl. Maj:ts förslag — hvaremot jag för min del icke vill göra någon erinran — hemställer jag, huruvida det kan vara skäl att ytterligare göra en nedsättning i det stämpelbelopp, som Utskottet föreslagit med tjugu öre för hvarje fullt tio-tontal — en afgift, som följaktligen kommer att uppgå till två kronor per ett hundra ton. Jag tror icke, att, med hänsyn till mätbrefvens numera förändrade betydelse och större värde för fartygsegare, denna afgift kan anses betungande.

*Stämpel till
mätbref.
(Forts.)*

Herr Wærn, Carl Fredrik: Det är ett hårdt öde skeppsfarten röner; om den någon gång fått någon lättnad, så skall den genast betungas. Icke har man från början önskat, att fartyg skulle belastas med ommätning hvar femte år, utan det har endast ansetts nödigt, för att man skulle kunna kontrollera dess tontal. Nu har man kommit till ett bättre system, men är det därför skäl att säga: "när ni nu slipper denna åtgärd, som befunnits onödig, skall ni för deraf uppkommande förmån betala skatt."

Det andra skälet, som anföres för förhöjningen, var, att fartyg nu äro mera gynnade, derigenom att, när de komma till utrikes hamnar, deras mätbref blifva godkända. Ja, förslaget dertill har kommit från utlandet; man har kommit underfund med, att det blef betungande att mäta om fartygen, och man har därför kommit öfverens om att i de olika länderna anse redbarheten hos de myndigheter, hvilka verkstälde skeppsmätningar, vara så stor, att man kunde godkänna hvarandras mätbref. Är det nu skäl att, när detta åstadkommits genom internationella fördrag, säga: "då kunna vi taga större afgifter af fartygen".

Jag ber få upprepa för herrarne, att här finnas fem till sex olika poster, i hvilka sjöfarten fått högre afgifter än förut; och här är tillika af Kongl. Maj:t såsom behöflig föreslagen en lättnad på 200,000 kronor, som sjöfarten ännu icke fått.

Är det då skäl att lägga på större afgift för någonting så naturligt som mätbref, hvilka icke kosta staten någonting.

Jag hemställer, att afgiften måtte få stanna vid den nuvarande, hvilket vinnes genom att sätta den till tio öre för hvarje fullt tio-tontal.

Herr Wallenberg: Jag instämmer till alla delar med Herr Wærn och i synnerhet derutinnan, att jag tycker det vara underligt, att, så snart det kommer en smula lättnad för sjöfarten, denna genast skall mer än motvägas af nya skatter på densamma. Här

Stämpel till
mätbref.
(Forts.)

har jag en bok, "Om den svenska sjörätten". Der står en definition på mätbref: "mätbrefs egentliga ändamål", heter det, "är att ligga till grund för debitering af alla sådana afgifter, som utgå efter fartygs drägtighet". Således kan Herr Talmannen finna, att mätbrefs egentliga ändamål är, att kronan skall få sina riktiga afgifter, och att mätbref då är en handling, som är lika angelägen för kronan som för fartygsegaren att den finnes; för fartygsegaren derutinnan, att han genom mätbrefvet kan freda sig för godtycke, emedan det är en handling, som preciserar hvad som skall erläggas; och jag kan då icke förstå annat, än att denna handling är af ett *gemensamt* intresse för kronan och fartygsegaren. Derför synes mig kronan sakna tillräcklig anledning att drifva upp stämpelskatten på denna handling. Förut har den varit en krona, och nu är den föreslagen ända till tjugu kronor för de större fartygen. Jag tror icke det är riktigt af regeringen att så gå till väga. Herr Wærns förslag innehåller en afrundning uppåt, och jag hysar för min del den mening, att detta kunde vara tillräckligt, åtminstone för denna gång, allrahelst som Herr Finansministern framhållit i perspektiv att ytterligare förhöjningar i stämpelpappersförordningen blifva äskade vid kommande riksdagar.

Herr Bennich: Jag tog mig friheten att, då fråga var angående fribrief, erinra om, hvilket antal fartyg som var öfver eller under den gräns, hvarigenom nedsättning i de nya afgifterna bereddes eller förhöjning uppkom. Då talade jag om den utrikes sjöfarten, helt enkelt derför att endast denna skall vara försedd med fribrief. Nu skall jag bedja att ur Kommerskollegii tabeller få meddela herrarne, huru det ställer sig med afseende på fartygens antal och drägtighet i den inrikes sjöfarten. Det befinnes, att de fartyg, som skulle få lindring i sina afgifter för mätbref enligt Utskottets förslag, uppgå till ett antal segelfartyg af 1,085 och ångbåtar af 431, under det att hela antalet segelfartyg för inrikes sjöfart utgör 1,645 och ångfartygen 607 stycken, af hvilka följaktligen ungefär två tredjedelar skulle få lägre och en tredjedel högre afgift än hittills. Äfven der kommer följaktligen Utskottets förslag att lända till lindring i afgifterna för de smärre och endast till en ganska måttlig förhöjning för de större, och det är den rättvisa, som äfven Herr Wærn velat bereda genom att acceptera Utskottets förslag, fastän med nedsättning af siffran. Han visade att hela stämpelafgiften för år 1880 hade uppgått till 342 kronor, och han ansåg det icke vara rätt, att staten skulle taga förhöjd stämpelskatt, när staten icke hade någon utgift för mätningen.

I anledning häraf tillåter jag mig erinra, att icke mindre än 27 tusen kronor är den årliga utgift för skeppsmätning, som finnes upptagen i tullverkets stat, och att denna skeppsmätning under senare åren kostat statsverket ännu mera.

Det är således icke en så liten kostnad, som statsverket har för skeppsmätning, och om man då får igen något mera än 342 kronor af de 27 tusen, synes detta icke vara för mycket. Vid så-

dant förhållande synes mig det icke vara af något berättigadt skäl påkalladt att nedsätta den afgift, som Bevilnings-Utskottet här föreslagit, hvilken, såsom jag ber få upprepa, innefattar en lindring för de smärre och allenast en måttlig förhöjning för de större fartygen.

Jag hemställer således om bifall till Utskottets förslag.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Jag är mycket ledsen öfver att behöfva åter uppträda, men jag kan icke, utan att försöka åstadkomma rättelse, höra sifferuppgifter framställas, som äro origtiga, derför att den ärade talaren icke studerat detta förhållande. Han sade, att mitt förslag icke skulle innebära samma minskning, som Utskottets förslag gör. Men då båda dessa förslag äro byggda på samma grund och då siffrorna äro på det sätt olika, att jag föreslagit en *lägre* siffra, så är ju klart, att mitt förslag innebär en *större* lindring i afgiften. Den ärade talaren sade vidare, att Utskottets förslag skulle innebära en minskning för flera klasser, men af de sifferuppgifter som jag här håller i min hand, framgår, att Utskottets förslag endast för den *lägsta* klassen innebär en minskning, som dock blott uppgår till 95 kronor 40 öre. Redan för andra klassen medför det en höjning af 20 kronor — jag håller mig här till 1880 års siffror — för den tredje klassen en ungefär lika stor höjning som sänkningen i lägsta klassen, eller 90 kronor, och för högsta klassen en höjning af 495 kronor. Ett antagande af Kongl. Maj:ts förslag skulle sexdubbla denna afgift.

Jag hemställer, om det kan vara skäl att pålägga dessa nya afgifter, då man vet, att vår sjöfart genom fyr- och båkafgifter blifvit betungad med flera hundra tusen kronor utan att få något i vederlag.

Jag vidhåller mitt förslag om en afgift af 10 öre för hvarje fullt 10-tontal.

Herr Wallenberg: Endast *ett* motiv af den näst siste talaren skall jag be att få relevera, och det är, att om de mindre fartygen, som bevisligen blifvit på den sista tiden öfverlastade med afgifter, nu hafva fått en nedsättning i fyr- och båkafgifter, så skall man derför icke lägga en motsvarande förhöjning på de större fartygen. Derigenom visar man icke någon synnerlig ömhet mot sjöfarten, utan har en lindring blifvit beviljad för de smärre fartygen; emedan den förut vidtagna förhöjningen i fyr- och båkafgifter befans alldeles för orimlig, så är det ju alldeles klart, att man derför icke bör t. ex. öka en utgift för de större fartygen från 1 krona till 20 kronor.

Jag anhåller derför om bifall till Herr Wærns förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på förevarande rubrik blifvit yrkadt, dels att Utskottets förslag skulle godkännas, dels ock, af Herr Wærn, att Utskottets förslag skulle godkännas med den ändring, att beloppet 20 öre nedsattes till 10 öre; och sedan propositioner

*Stämpel till
mätbref.
(Forts.)* framstälts enligt dessa yrkanden, förklarade Herr Grefven och Tal-
mannen sig finna propositionen på bifall till Herr *Wærns* yrkande
vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades
och anslogs följande omröstningsproposition:

Den, som godkänner den i § 3 af Bevillnings-Utskottets för-
slag till förordning angående stämpelafgiften förekommande ru-
briken *Mätbref*, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, godkännes rubriken med den ändring, att beloppet
20 öre nedsättes till 10 öre.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna
hafva utfallit sålunda:

Ja—39;
Nej—46.

Rubrikerna Notarialprotest — Pass, rese.

Godkändes.

*Stämpel till
tullpass.*

Rubriken Pass, tull: för utrikes sjöfart: för öppen båt.

Herr *Wærn*, Carl Fredrik: Jag har ansett mig här böra
omnämna tullpassen på en gång, ehuru nu närmast endast är fråga
om den afgift, som skall af öppna båtar för sådana pass erläggas.
För dem har Kongl. Maj:t föreslagit en förhöjning från 15 öre
till 25 öre, d. v. s. med $66\frac{2}{3}$ procent, samt för andra fartyg från
50 öre till 1 krona, d. v. s. med 100 procent. Jag kan icke anse
denna förhöjning lämplig. Hvad den för öppna båtar i verklig-
heten gör, vet jag icke; men hvad den gör för andra fartyg, kan
jag se deraf, att under år 1881 23,762 ångbåtar och segelfartyg
afgingo till utrikes ort. Den förhöjning af 50 öre, Kongl. Maj:t
föreslagit, gör således 11,881 kronor eller nära 12,000 kronor. I denna
summa ingår afgifterna från främmande fartyg; men för de svenska
bör det uppgå till 5 å 6,000 kronor, då antalet svenska fartyg,
som nämnda år afgingo till utrikes ort, uppgick till mellan 10,000
och 11,000 stycken. — Hvad de främmande fartygen angår, är det
väl tydligt, att de icke komma till våra farvatten oftare, än då
frakten hit erbjuder lika stor fördel som på annat håll. Om ett
fartyg kommer in med t. ex. stenkol och går ut med andra varor,

måste frakten beräknas så hög, att den betäcker denna afgift. Således har, beträffande de utländska fartygen, förhöjningen i afgiften en bestämd tendens att fördyra de främmande varor, som införas, i det den verkar såsom en tullsats på dessa varor. Hvad angår de svenska fartygen, har den en egenskap till, som gör den för mig förhatlig, och som äfven herrarne torde finna vara mycket betänklig, nemligen att den träffar den svenska sjöfarten så ytterst ojemnt. Ett fartyg klarerar ut till Australien, betalar sina 50 öre och kommer ej igen på ett år. Ett annat fartyg går kanske dagligen eller till och med flera gånger om dagen äfven till utrikes ort, såsom i sundet eller mellan Göteborg och Fredrikshamn, och måste för hvarje gång betala 50 öre, och enligt den nu föreslagna afgiften dubbelt så mycket. Den är orättvis, då den faller så ojemnt och träffar tyngst de fartyg, som gå i de närmaste farvattnen, och så mycket mindre de stora fartygen, som gå till transatlantiska hamnar. — Jag upprepar ännu en gång min förhoppning, att herrarne icke vilja lägga på sjöfarten, som redan är betungad med fyr- och båkafgifter till belopp af flera hundra tusen kronor, ytterligare denna afgift af inalles 12,000 kronor, som dessutom faller så ytterst ojemnt. — Hvad nu denna afgift för de öppna båtarna beträffar, hemställer jag, att den måtte bibehållas vid sitt nuvarande belopp 15 öre.

Stämpel till tullpass.
(Forts.)

Herr Bennich: Den förhöjning, Kongl. Maj:t här föreslagit, har Utskottet understött, och det fans inom Utskottet icke den minsta tvekan derom att förhöjningen borde ega rum, med afseende å den betydelse, tullpassen ega för sjöfarten. De erhållas utan lösen, och fullkomligt afgiftsfritt med undantag af denna stämpel till statsverket. Deras betydelse är i synnerhet för sjöfarten på de närmaste orterna ganska stor. Genom dem verifieras utförseln af åtskilliga varor, för hvilka s. k. drawback åtnjutes, och denna utförsel går förnämligast till våra grannländer. Jag tror icke att den omständighet, att de fartyg, som gå på de närmaste farvattnen, hafva större fördel af tullpass än de, som gå på aflägsna delar af världen, bör lemnas ur sigte, när man, såsom den siste ärade talaren, vill påstå, att beskattningen på dessa pass faller så ojemnt och därför är orättvis. Den utgår hufvudsakligen af dem, som hafva största fördelen af passen, och är den enda inkomst, statsverket för utgifvandet af dessa pass erhåller.

Herr Olsson, Peter: Efter min uppfattning är höjningen af denna afgift, om jag skulle så få uttrycka mig, en misslyckad höjning. Det är nemligen så, att det ofta är fallet, att just de fartyg, som icke i egentlig mening behöfva något tullpass, utan endast i de flesta fall äro passagerarefartyg, komma att mest tryckas af denna förhöjning. Då, såsom förhållandet är i flera af de svenska hamnarna, ett fartyg många gånger om dagen anlöper hamnen, kan man knappast sätta sig in i den tankegången, att tullpassen, som ofta och, jag vågar säga det, oftast icke egent-

Stämpel till
tullpass.
(Forts.)

ligen behöfvas, skola lösas och beläggas med stämpel. Det är visserligen sant, att tullpasset såsom sådant icke kostar något derutöfver, men jag ber att få fästa herr ordförändens i Bevillnings-Utskottet uppmärksamhet derpå, att det äfven finnes andra afgifter, som dessa fartyg äro underkastade. Jag vill här icke egentligen tala om fyr- och båkmedlen, utan om öfriga afgifter t. ex. hamnumgälderna, som äro ganska tryckande för de fartyg, som göra reguliera korta och ständiga turer, men hvilka afgifter i de flesta hamnar blifvit nedsatta för att, så mycket på kommunerna beror, denna trafik må underlättas. Då nu denna trafik icke egentligen är godstrafik, må man väl fråga, hvad dessa fartyg, som kanske icke hafva annat än passagerare, skola göra med tullpass. Derpå svaras, att tullpassen äro i lag föreskrifna och anses innehålla nödig kontroll. Ja väl, då är derom ingenting att säga. Men att häraf draga den slutsats, att afgiften för passen skall höjas, tror jag är ett misstag, som hvilar på bristande kännedom om de verkliga förhållandena, sådana de gestaltat sig i de orter, der fartygen göra reguliera turer. Om dessa turer äro långa, spelar afgiften visserligen icke någon så stor roll, men jag tror, att Kammaren beslutar i öfverensstämmelse med rättvisa och billighet, om Kammaren bifaller Herr Wærns förslag om bibehållande af den afgift, som nu finnes, och som är alldeles tillräcklig för att betäcka de besvär och kostnader, som kunna vara förenade med utiärdandet af sådana pass.

Jag yrkar bifall till Herr Wærns förslag.

Herr Wallenberg: Jag hörde icke hvad den näst siste tälaren behagade yttra till förmån för Utskottets förslag i denna punkt, men jag tager för gifvet, att han icke gittade bestrida Herr Wærns uppgift, att här är fråga om en ny årlig pålaga af 11,000 till 12,000 kronor på sjöfartsrörelsen; och då behöfver jag icke veta mer om den saken för att inse, att man vid den föreslagna förhöjningen af denna afgift utgår från den synpunkten, att, då man gifver något åt sjöfarten med ena handen, man bör taga dubbelt igen med den andra.

Vid hvarenda rubrik, der någon förhöjning föreslagits, har man alltid sagt, att *den* förhöjningen skulle vara den enda. Sammanlagda uppgå de dock till ett ganska betydligt belopp. För den finanspolitik, som nu är rådande, att beskatta och inskränka den allmänna rörelsen så mycket som möjligt och hämma företagsamheten i åtskilliga riktningar, kan detta förfaringssätt vara behagliga, men det är en helt annan sak, om det är klokt af Riksdagen att så gå till väga. Säkert är, att man får mindre inkomster, då man på detta sätt under alla förhållanden och vid alla tillfällen betraktar rörelsen som ett skatteföremål.

Jag biträder Herr Wærns förslag.

Herr Bennich: Om någon af Kammarens ledamöter skulle fått en så oriktig uppfattning af diskussionen å min sida, att jag fråga om de särskilda förhöjningarna påstått, att hvar och en

af dem vore den enda, som skulle påläggas sjöfarten, har han säkerligen blifvit tagen ur denna villfarelse genom det hvar enda gång från andra sidan upprepade anförandet, icke blott om hvad den särskilda förhöjningen gjorde för sjöfarten, utan äfven om hvad alla de föreslagna förhöjningarna tillsammans gjorde. Redan den första föreslagna förhöjningen, nemligen för befälhafvarebrevet fingo vi höra, att alla de sjöfarten drabbande förhöjningar, som i denna författning vidtagits, uppgingo till en summa af 15,000 à 17,000 kronor. Sedermera hafva vi vid särskild rubrik fått höra talas icke blott om de 342 kronor o. s. v., som utgorde förhöjningen i det speciella fallet, utan äfven om dessa 15,000 eller 17,000 kronor. Slutligen har från den sidan äfven talats om de dryga fyr- och båkafigter, sjöfarten är underkastad. Att den talare, som flera gånger upprepade detta yttrande, måtte hafva glömt ett nyligen af Kongl. Maj:t fattadt beslut om nedsättning i dessa afgifter, tager jag för alldeles gifvet, ty i annat fall skulle han väl någon gång omtalat att en sådan nedsättning från detta års början medgifvits. Utan allt tvifvel har sjöfarten att bära hvarjehanda afgifter, men om man jemför de afgifter, som gå till statsverket genom stämpel, med t. ex. de afgifter, som erläggas i hamnarna åt kommunerna och af dem tagas om hand, skall man komma under fund med att det belopp, som går till statsverket är rent af en försvinnande obetydlighet mot hvad kommunerna betingat sig. Jag säger icke att de taga mer än de behöfva, men jag tror icke att statsverket gör det heller. I fråga om afgifterna till kommunerna hör man inga klagomål, men så snart det gäller att betala något till statsverket och till det allmänna bästa, heter det genast att det är rent af ruinerande. Alltså skulle förhöjningarna i stämpelskatten, som sammanlagdt uppgå till 15,000 eller 17,000 kronor, vara ruinerande för sjöfarten! Jag tror dock icke, att den afgift, som genom ifrågasvarande förhöjning skulle drabba de svenska fartygen och enligt Herr Wærns uppgift skulle uppgå till 5,000 eller 6,000 kronor, är af en så äfventyrlig beskaffenhet.

Man har också velat räkna ut, hvad vår export kommer att lida derigenom, att de främmande fartygen skulle få vidkännas en ungefärligen lika förhöjning. Om denna medelbara verkan af förhöjningen vill jag icke tvista, men nog synes mig att man vill tillmäta den lilla summan nog stor betydelse. Vill man jemföra de afgifter, fartyg hafva att erlägga i svenska hamnar, med dem, som utgå i främmande länders, måste man otvifvelaktigt erkänna, att vi på det hela taget äro ganska billiga mot vår sjöfart. Vi gifva den visserligen icke premier, såsom förhållandet är i Frankrike i vissa fall. Det fans en tid då äfven vi bland annat under formen af de s. k. transatlantiska tullindringarne gäfvos dylika premier; men den tiden är lyckligtvis en öfvervunnen ståndpunkt.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Det första skälet, som anfördes för påläggandet af denna afgift, var det, att tullpassen hade en så utomordentlig vigt och nytta. Det förhåller sig så, att när ett fartyg har varor ombord, för hvilka drawback får åtnjutas,

*Stämpel till
tullpass.
(Forts.)*

Stämpel till
tullpass.
(Forts.)

skall det uppvisa sitt tullpass vid sista stationen. Nu vill jag fråga: Är det icke att beskatta Pål för den nytta Per har? Det är icke fartygsegaren, utan någon köpman, som denna drawback kommer till godo. Fartygsegaren skall således betala högre afgift därför att en köpman har någon fördel; och hvad mera är, därför att ett fartyg har varor ombord, för hvilka köpmannen åtnjuter drawback, lägger man fördubblad afgift på alla fartyg, utan afseende derpå, om de föra sådana varor ombord eller icke! Det skälet lär icke kunna gå långt.

Ett annat skäl var det, att de, som här tala för sjöfartens bästa, idkeligen upprepa ett och samma. Men, mine herrar, skola de sjöfarande straffas, därför att vi äro för talträngda? Och äro vi verkligen för talträngda, därför att vi upprepa samma skäl? Icke är det vårt fel, att man på så många ställen behagat höja afgifterna. Här är nu fråga om ett så högst betydligt belopp, fem sjettedelar af hela den föreslagna förhöjningen, och jag hoppas, att Kammaren icke vill fästa mindre afseende på denna större fråga än vid de mindre skett.

Vidare uppdrogs det en jämförelse mellan dessa afgifter och den beskattning, kommunerna uttaga af sjöfarten genom sina hamn-afgifter. Ja, sjöfarten är tvungen att underkasta sig dessa hamn-afgifter, därför att den alldeles icke kan undvara kajer och andra hamnbyggnader. Dessa äro för öfrigt mycket dyra och städernas inkomster af dem räcka nätt och jemnt till att betäcka kostnaderna för de samma.

Det sista skälet var, att dessa afgifter icke skulle vara ruinerande för sjöfarten. Det är svårt att säga. Sjöfarten är ofta underkastad så dåliga konjunkturen, att dessa afgifter kunna vara af ganska väsentlig betydelse. Det torde icke vara herrarne obekant, att fartyg ofta blifva upplagda, då det icke lönar sig att låta dem gå under dåliga tider. Men här har det icke varit fråga om att afgiften skulle vara ruinerande för sjöfarten. Icke har jag haft detta yttrande, om ock det möjligen blifvit fäldt under diskussionen. Här är det fråga om, huruvida förhållandena äro sådana, att man bör fördubbla en så betydande afgift som denna för sjöfarten; och då har det verkligen idkeligen upprepats, att sjöfarten får bära högst betydliga och dryga fyr- och båkafgifter, så betydliga och dryga, att Kongl. Maj:t föreslagit en motsvarande nedsättning af lastpenningarne, som man dock knappast vet om man får. Får man den, så är det bra, då den är väl behöflig, men icke bör då en tiondedel deraf genom förhöjningar i andra afgifter återtagas. Får man den icke, så är det ännu mindre skäl att lägga nya pålagor på sjöfarten. Den siste talaren omnämnde i en mycket förvånad ton, att vi icke talat om, att den sista författningen verkligen gifvit oss lättnad i detta afseende. Det är sant, att de fartyg som betala sin afgift fyra gånger årligen, icke skola betala mera; och det är ju bra för dem, att de icke få betala mera än förut. Men det är efter den nedsättningen och såsom ytterligare behöflig Kongl. Maj:t föreslagit en nedsättning i lastpenningar af 200,000 kronor, som vi efter all

sannolikhet icke få. Om vi få den, skulle den, såsom nämndt, genom dessa förhöjningar tagas igen till en tiondedel!

Vid sådant förhållande kan jag icke inse, att det är billigt att fördubbla denna afgift och anhåller fortfarande om bifall till mitt förslag.

Herr Wallenberg: Jag skall bedja att med anledning af den näst siste talarens yttrande få nämna, att jag inom kommunen kämpat, och lyckligtvis med större framgång än här, för sjöfartens gagn och bästa.

Hvad beträffar den omnämnda nedsättningen i fyr- och båk- afgifter, är jag visst icke känslolös för den medgifna rättvisan, men anledningen till den ligger deri, att de förutvarande pålagorna i detta afseende voro så orimliga, att de *måste* nedsättas. Således torde icke denna nedsättning böra allt för mycket rosas.

Svenska sjöfarten får betala allt hvad som hör till dess behof, den anses vara en näringsgren, hvilken icke har rätt att åtnjuta en enda särskild fördel af det stora samhälle, som kallas stats-samfundet.

Jag kan vidare icke se, hvarför dessa skattetitlar skola höjas, då man icke vet om dessa inkomster äro behöfliga. Jag säger att man icke vet detta. Anledningen dertill är den, att man icke har någon säkerhet för — man kan visserligen sätta sig ned och spä, men större visshet kan man nu icke erhålla — huru de "stora frågorna" komma att vid riksdagen afgöras. Afgöras de så, att vi få behålla lugn och fred i våra ekonomiska förhållanden i landet, behöfves icke något tillägg i statsinkomsterna, ty icke behöfvas de väl för att samla fonder eller kassaförlag i Statskontoret, derom kan då ingen menniska öfvertyga mig. Först och främst vet man icke *hvarst* de redan befintliga kassaförlagen ligga, och någon officiel uppgift har jag icke lyckats finna. Väl vore om Stats-Utskottet, när denna fråga förekommer, kunde framlägga positiva uppgifter, hvarest Statskontorets kassaförlag nu äro till finnas.

Hvad Riksbankens fonder beträffar, vet man på öret hvad som finnes, men detta är icke förhållandet med Statskontorets.

Nu aflas man att få ihop nya pålagor på sjöfarten. Jag skall i sammanhang dermed bedja att få erinra om, att jag väckte en motion, N:o 15, vid innevarande riksdag, syfte att Riksbanken skulle tidigare än nu lemna sin vinst till Statskontoret för att detta skulle hafva rikligare rörelsemedel. Detta mitt förslag afstyrktes af Banko-Utskottet. Motiveringen till detta Utskotts betänkande är så fullkomligt riktig, att jag anser mig alldeles afspisad; men om Herr Chefen för Finansdepartementet läst denna motivering, vore det märkvärdigt, om *han* kunde fortfarande förblifva passiv i denna fråga. Utskottet säger i sin afstyrkande motivering att "Kongl. Maj:t — icke ifrågasatt utbetalning till Statsverket af den utaf Kongl. Maj:t äskade andelen af Riksbankens vinst för år 1882 under innevarande år — —". Deraf framgår, att Herr Finansministern icke vill hafva medeln till Statskontoret. Utskottet säger att Riksbanken icke är förhindrad att

Stämpel till
tullpass.
(Forts.)

Stämpel till
tullpass.
(Forts.)

utlemna bankovinsten året efter det, under hvilket den intjents, men Herr Finansministern vill icke göra framställning derom, förr än de legat ytterligare ett år i Riksbanken. Nödiga medel tyckes man nu i stället vilja förskaffa sig genom pålagor på sjöfarten. Jag kan icke finna detta vara lämpligt. Jag tror, att när man har sig bekant, att denna rörelsegrän i Sverige är ganska svag, att ingen är synnerligen böjd för att deri nedlägga kapital, samt att de som der hafva sitt kapital, få draga sig fram så godt de kunna, man icke bör betunga dem med nya afgifter under annan förutsättning, än att det kan klart och tydligt visas, att dessa äro för samhällets behof nödvändiga.

Herr Olsson, Peter: Jag vill för min del öppet bekänna och hafva sagt, att det icke är meningen att på något sätt misskänna betydelsen af det intresse, som af regeringen visats beträffande sjöfarten; hvilket intresse jag tillskrifver, bland annat, nedsättningen i fyr- och båkafgifter. Det är icke heller min mening att underskatta betydelsen af den föreslagna nedsättning, hvilken jag föreställer mig kommer att af Riksdagen bifallas, beträffande lastpenningarne. Jag förmodar, mine herrar, att i dessa åtgärder icke ligger någon afsigt att förhöja afgifterna för sjöfarten. Här föreligger dock nu ett förslag, med afseende å hvilket jag vågar säga att man icke fäst afseende vid de detaljer, som inverka på sjelfva saken. Man har här, så att säga, slagit ihop den mindre sjöfarten, om jag så får kalla den, med den större. Man har icke gjort skillnad mellan sådana fartyg, som göra reguliera turer och få betala sitt pass flere gånger om dagen, och sådana fartyg, som icke få betala mer än några pass om året.

Vidare ber jag, att få fästa mig vid hvad den ärade Ordföranden i Bevillnings-Utskottet nämnde, att nemligen kommunerna hafva afgifter, hvilka af fartyg få betalas. Detta är sant, men äfven härutinnan är ett misstag begånget. Det förhåller sig så, att kommunernas hamntaxor, åtminstone i vissa skånska städer, innehålla just den föreskrift, att sådana fartyg, som göra reguliera turer, hafva endast att betala *halfva* afgifter. Nu skulle det ju vara en märkvärdig parodi, om ett fartyg skulle få en tillökning till det dubbla i fråga om afgift för tullpass, under det med afseende på samma fartyg, såsom görande reguliera turer, den grundsats gör sig gällande att afgifterna i andra hänseenden böra minskas.

Jag tror därför att det vore klokt och välbetänt att åtminstone icke höja afgiften för ifrågavarande handling, som i de flesta fall är alldeles öfverflödig.

Jag yrkar bifall till Herr Wærns förslag.

Herr Statsrådet Themptander: Jag förmodar att Kammarren håller mig räkning för att jag nu icke tillåter mig att ingå i någon diskussion angående dispositionen af bankovinsten. Jag ber endast få säga, att då det af Herr Wallenberg omförmälda utskotts-betänkandet som behandlade så väl den Kongl. propositio-

nen som hans motion i ämnet, föredrogs i denna Kammare, jag var tillstädes, beredd att besvara de anmärkningar, som kunde komma att framställas. *Då* bereddes mig emellertid icke tillfälle dertill, *då* hade Herr Wallenberg icke något att i saken yttra. *Nu* åter vill jag icke följa den ärade talaren på stockholmsbänken på den strät han inslagit att i detta ämne inblanda allt hvad dit icke hörer.

Stämpel till tullpass.
(Forts.)

För att nu återgå till den punkt, som är föredragen, kan jag icke inskränka mig till att åberopa hvad Bevillings-Utskottets ärade ordförande sagt. Det gäller verkligen icke har att skaffa staten inkomster i någon större utsträckning, utan det gäller att vid denna revision af dessa "Gebühr" se till, att afgifterna sättas så, att de något så när kunna anses vara en skäligen ersättning för den prestation af statsmyndigheter, som påkallas. Jag tror dock att man knappast skall kunna uppleta några handlingar belagda med så billig afgift som den, hvilken här är i fråga. Det finnes väl en och annan handling der stämpelafgiften är endast 50 öre, men då utgöres tillika lösen. Här eger lösen åter icke rum.

Det är dessutom, såsom jag ofta nämnt, icke endast för sjöfarten som stämpelsatserna äro höjda. Men förhållandet är att de handlingar, hvilka hafva afseende på sjöfarten, hafva särskilda namn, hvilka förekomma på flera olika ställen i taxan och därför falla i ögonen, under det att de handlingar, hvilka andra näringsidkare och samhällsmedlemmar måste förskaffa sig från myndigheterna, icke ådraga sig samma uppmärksamhet, eftersom de gå under mera generella rubriker, såsom bevis, protokoll, resolution etc.

Då den förste talaren räknat ut, dels att på denna handlingen tullpass skulle belöpa sig $\frac{3}{6}$ af hela den förhöjning i afgiften på sjöfarten, som Kongl. Maj:t föreslagit i denna författning; dels att förhöjningen å tullpass för svenska fartyg utgjorde 6 å 7,000 kronor, torde herrarne deraf finna att de afgifter, som förut blifvit i denna Kammare diskuterade och som sålunda tillsammans skulle representera $\frac{1}{5}$ af nämnda siffra, näppeligen kunna anses utgöra något afsevärdt och betungande belopp.

Jag har velat fästa uppmärksamheten på dessa omständigheter och derpå, att denna handling är ovanligt billig i förhållande till alla andra handlingar, med hvilka enskilde behöfva förse sig, samt att tullpasset just för de fartyg, som göra reguliera turer, spelar en helt annan och vida större roll än för dem, som gå på längre turer. Dessa senare föra nemligen icke i allmänhet reexport-gods eller sådant gods, som här i riket icke varit tullbehandladt eller gods, för hvilket vid utförsel åtnjutes tullrestitution eller drawback. Det är företrädesvis fartyg med regulier fart, som föra sådant gods, och för dem är i anledning häraf passet af ganska stor betydelse.

Nu har visserligen Herr Wærn till bemötande häraf sagt, att man lägger skatten på rederiet, fastän handlingens nytta tillgodo-kommer befraktaren eller varornas egare. Det hade jag dock verkligen icke föreställt mig, att icke rederiet genom frakten skulle

Stämpel till
tullpass.
(Forts.)

göra sig betäckt för de omkostnader, fartyget är underkastadt, och om handlingens egentliga nytta tillgodokommer egaren af varorna, lär det väl vara han och icke redaren, som i sista hand får betala afgiften derför.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Jag tillät mig göra några sifferuppgifter och visade att hvad som belöpte på sjöfarten är ungefär 15,000. Jag kallade 12,000 kronor $\frac{5}{6}$ deraf. Jag tror, att det icke skall skilja rätt mycket i denna sak; men då Herr Finansministern säger, att herrarne kunna bedöma huru litet det är, när jag uppgaf att hvad som drabbade de *svenska fartygen* är 6,000 kronor, får jag upplysa, att då jag talade om $\frac{5}{6}$ afsåg jag sjöfarten i sin helhet. Detta anser jag mig tvungen att säga, för att det icke skall stå i protokollen att jag uppgifvit något origtigt.

Hvad angår att de fartyg, som göra reguliera turer, skulle hafva största fördel af tullpasset, lemna jag det derhän. Jag tror att äfven fartyg, som gå på längre turer, taga gods med sig, som åtnjuta drawback. Nu, säger man, att denna utgift tager redaren igen af befraktaren. Men redaren vet ju alldeles icke om, huruvida befraktaren fått åtnjuta drawback, och kan, äfven om han det vet, icke fordra högre frakt af honom än af någon annan, och måste derföre söka att återfå denna som andra allmänna afgifter af samtliga befraktarne.

Med sjöfarten är det så att den ofta måste drifvas för att sysselsätta folk och lemna någon ränta på det i fartygen nedlagda kapital, men ingen egentlig vinst, och då bör man icke öka dess kostnader och afgifter.

Jag anser att hvad här är andraget icke inverkar på saken och icke berättigar att fördubbla dessa afgifter allra helst som det blifvit öppet yttradt och medgifvet, att här icke hufvudsakligen afses inkomster till statsverket, torde denna afrundning icke böra göras så högt som här föreslagits.

Herr Wallenberg: Herr Finansministern behagade yttra, att jag icke var här och försvarade min motion rörande bankovinstens tidigare aflemnande till Statskontoret, då denna här till behandling förekom. Jag får i anledning häraf säga, att jag afhöll mig af det enkla skäl, att Banko-Utskottet icke ville tillstyrka bankovinstens utlemnande till Statskontoret i rättan tid, förrän Herr Finansministern derom behagade göra framställning. Det är således på Herr Finansministern denna fråga nu mera är beroende. Jag nämner denna sak i sammanhang med Herr Finansministerns ådagalagda benägenhet att lägga nya skatter på rörelsen.

Det är ett besynnerligt slags frihandlare vi hafva nu för tiden, som påyrka låga tullar på varor, men deremot vilja lägga tull på rörelsen. Deraf blir en helt annan frukt än man kanske förestält sig.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att beträffande ifrågavarande rubrik yr-

kats dels godkännande af Utskottets förslag, dels ock, af Herr *Wærn*, att Utskottets förslag måtte godkännas med den ändring, att stämpeln bestämdes till 15 öre. *Stämpel till tullpass.*
(Forts.)

Härefter gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig finna propositionen på bifall till Herr *Wærns* yrkande vara besvarad med öfvervägande ja.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner den i § 3 af Bevillnings-Utskottets förslag till förordning angående stämpelafgiften förekommande rubriken *Pass, tull-: för utrikes sjöfart: för öppen båt*, med den af Utskottets föreslagna stämpel 25 öre, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bestämmas stämpeln till 15 öre, men godkännes rubriken i öfrigt.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—35;

Nej—54.

Rubriken Pass, tull —: för utrikes sjöfart: för annat fartyg.

Herr *Wærn*, Carl Fredrik: I öfverensstämmelse med Kammarens nyss fattade beslut hemställer jag att denna afgift måtte sättas till 50 öre.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, och ifrågavarande rubrik godkändes med den ändring, att stämpeln bestämdes till 50 öre.

Rubrikerna Pass, tull-: för inrikes sjöfart — Protokoll öfver annan besigtning, värdering, utmätning, qvarstad eller dyläk förrättning.

Godkändes.

Utskottets anmärkning beträffande den af Kongl. Maj:t föreslagna rubriken Protokoll öfver besigtning och afsyning af enskild jernväg.

Lades till handlingarna.

Rubrikerna Protokoll, annat — Qvittens.

Godkändes.

Stämpel till
hvilostånds-
resolution.

Rubriken *Resolution, hvilostånds-*

Herr Reutersvärd: Jag har låtit anteckna mig såsom reservant vid denna punkt och anhåller att få angifva mina skäl dertill.

Ändamålet med min reservation var att påvisa, att den utredning, som stod oss till buds, icke, enligt min åsigt, var så tillfredsställande, att Utskottet derpå kunnat bygga sitt förslag om en så väsentlig förhöjning af stämpelafgiften, emot hvad Kongl. Maj:t begärt.

Den af Kongl. Maj:t å denna rubrik föreslagna afgiften höjer sig med 150 procent öfver den nuvarande stämpelafgiften plus lösen; och den Utskottet här föreslagit kan i vissa fall höja sig med flera tusen procent mot de nuvarande afgifterna. Frågan är därför: bör man nu utan vidare utredning vidtaga denna betydliga höjning af stämpelskatten?

När jag nämnde att Kongl. Maj:ts förslag medförde en höjning af 150 procent öfver det nu gällande, anförde jag äfven att Utskottets förslag innebar en förhöjning af tusentals procent öfver det nuvarande sammanräknade beloppet; jag anser mig därför böra bevisa detta mitt påstående.

Jag har här i min hand ett offentligt dokument, en resolution från Kommerskollegium, som gäller af mig för två år sedan begärdt hvilostånd å 6 särskilda grufvor; hviloståndet begärdes för fem år, som författningsenligt för hvarje gång kan tillåtas. Resolutionslösen å denna handling är 3 kronor och stämpel 1 krona. Om åter den nu föreslagna författningen skulle hafva tillämpats på den gjorda ansökningen, hade jag i stället för dessa 4 kronor fått utbetala 300 kronor. Herrarne finna att detta är en högst betydlig förhöjning. Den ofvannämnda resolutionen gälde, som sagdt, endast 6 grufvor, men de finnas, som kunna gälla 10, 12, 15, ja, flera dylika, och då blir stämpelskatten oerhörd.

Jag vågar påstå, att om man gjort sig reda för hvad som i allmänhet åsyftas med sökt hvilostånd å grufvor, så skulle man funnit att det icke är något annat än en anhållan att på uppgifna skäl få slippa bearbeta en eller flera grufvor, eller med andra ord en tillåtelse för bergverksegaren att efter bekvämlighet och sig företeende förhållanden få sköta denna sin lösegendom. Vår bergshandtering är omgjordad med så många band och de närvarande konjunkturerna äro så tryckta, att det svårligen nu är rätta tidpunkten att företaga en så stor förhöjning och ökad tunga som den föreslagna. Masugnsegaren, så vida han vill handla med klok beräkning, måste för att kunna åstadkomma den produkt, som för särskilda ändamål afses, förskaffa sig dels malm af olika beskaffenhet och i tillräcklig mängd, dels ock hafva grufvor i tillräcklig mängd för att, om, som ofta händer, då malmen förekommer i s. k. "körtlar", sådana grufvor helt och hållet "utsina", hafva andra i reserv, på det att hans dyrbara anläggningar icke måtte blifva värdelösa; han måste äfven, särdeles i vattensjuka grufvor, der malmbynningen blir dyrare, oftast så forcera arbetet för att göra

det så ekonomiskt som möjligt, uppfånga så mycket malm att det kan motsvara flera års behof, hvarför han måste för att bevara sin eganderätt till grufvan hos myndigheterna allt som oftast begära "hvilostånd" på en del grufvor, som han ej kan med fördel bearbeta.

*Stämpel till
hviloständs-
resolution.
(Forts.)*

Jag ber få nämna, att jag emot det förslag, som af Kongl. Maj:t framställdes, icke mycket skulle hafva opponerat mig, men då detta förslag upptogs af en ledamot inom Utskottet, vann det intet understöd.

Jag nämnde att frågan enligt min åsigt icke inom Utskottet fått tillbörlig utredning, ehuru vi hade Kommerskollegii president der närvarande. Jag tror, att det är honom äran af det här föreliggande förslaget tillkommer. Jemför man hans reservation med hans förslag i den nu föredragna punkten, så finner man en stor motsägelse.

Jag skall för närvarande icke framställa något förslag, men hoppas att någon annan ledamot i Kammaren må vara i tillfälle att i laga form uppställa ett förslag, som åtminstone har billighet för sig. Jag har anledning att tro, att ett sådant förslag blir väckt och afstår därför för närvarande från hvarje positivt yrkande.

Herr Bergström: Herr Grefve och Talman! Jag ber att få understödja den siste ärade talaren uti yrkandet, att Utskottets förslag icke måtte varda af Kammaren bifallet, och att tillika få framställa min åsigt, huru stämpelafgiften bör i förvarande fall bestämmas. Såsom bekant är, förstås med *hvilostånd* rättigheten att på bestämd tid låta arbetet hvila uti en förut i gång varande grufva eller uti påbörjad stoll, der kostnader redan blifvit å arbetet af innehavaren nedlagda. Uti § 55 af gällande grufvestadga omtalas de fall, då bergmästaren får meddela hvilostånd. Han har nemligen rätt att bevilja sådant under ett till och med tre års tid, när sådana hinder mot grufvedriftens fullföljande finnas, som grufvegaren ej kunnat förekomma, eller ock när andra giltiga anledningar till sökt hvilostånd uppgifvas och behörigen styrkas. Se vi nu efter, huru, i händelse Utskottets förslag antages, förhållandet blefve, när bergmästaren på grund af den förstnämnda anledningen skulle meddela hvilostånd på tre år i ett fall, som, enligt hvad en ledamot i Kommerskollegium meddelat mig, lärer vara ganska vanligt, eller att gruffältet eller den grufkomplex, hvarå hvilostånd sökes, omfattar ända till femtio utmål, så finna vi, att grufvegaren skulle få betala icke mindre än 750 kronor i stämpelafgift. Märk väl, hvilken orimligt hög beskattning detta vore i ett fall, der grufvegaren icke har den minsta skuld, enär inställandet af grufdriftens fullföljande beror på hinder, som han icke varit mäktig att undanrödja. Meddelades åter hviloståndet af Kommerskollegium, komme stämpelafgiften att fördubblas och följaktligen uppgå till 1,500 kronor.

Jag vågar tro, att Utskottet icke rätt betänkt följderna af sitt förslag, och jag hoppas, att denna Kammare icke skall godkänna detsamma. Se vi efter, huru hög stämpelafgiften för när-

*Stämpel till
hvilostånds-
resolution.
(Forts.)*

varande skulle vara i ett sådant fall som det nyssnämnda, skola vi finna, att den är betydligt lägre. Hviloståndsresolution förekommer icke såsom särskild rubrik i nu gällande förordning angående stämpelafgiften, utan det allmänna stadgandet om stämpel å domar, utslag och resolutioner gäller äfven för hvilostånds-resolutioner och i enlighet dermed uppgår afgiften, då bergmästaren meddelar resolution, till 1 krona för första och andra arket och 1 krona 25 öre för hvart och ett af de öfriga arken, och då Kommerskollegium meddelar densamma, till 1 krona för så väl första arket som hvart och ett af de följande. Såsom herrarne finna, är detta en obetydlighet mot de höga belopp, till hvilka afgiften, enligt hvad jag nyss nämnde, skulle uppgå, om Utskottets förslag antages.

Hvad nu detta förslag beträffar, så instämmer jag med Utskottet i åsigten om lämpligheten att bestämma olika stämpelsatser för den lägre och den högre myndighet, som beviljar hviloståndet, i stället för att, såsom Kongl. Maj:ts förslag innehåller, samma sats skulle gälla för så väl bergmästarens som Kommerskollegii resolutioner.

Beträffande åter resolution, meddelad af Kongl. Maj:t, hvilken naturligtvis också kan i besvärsväg meddela sådan angående hvilostånd, är derom intet föreslaget, hvarken i Kongl. Maj:ts proposition eller i Utskottets betänkande, och följden häraf blir, att när hvilostånd beviljas af Kongl. Maj:t, blifver afgiften densamma som för resolutioner i allmänhet eller tjugu kronor.

För att förekomma, att Kommerskollegium eller bergmästaren skulle låta utskrifva en resolution för hvarje utmål, bör enligt mitt förmenande den bestämmelse, som uti Utskottets betänkande föreslagits och som är så lydande: "Resolution, hvilostånds-, för hvarje grufveutmål eller, der grufvelägenhet icke blifvit med utmål försedd, för hvarje inmutadt område, hvilket beviljadt hvilostånd afser, samt för hvarje år hviloståndet medgifvits att gälla — 1 Afd. 5 kronor; 4 Afd. 10 kronor", — denna bestämmelse, säger jag, torde böra väsentligen förändras. Jag anser det nemligen icke vara skäl att bestämma stämpelbeloppet olika med afseende på de tider, för hvilka hvilostånd beviljas; och vidare synes det vara skäl att gifva stadgandet en sådan lydelse, att derigenom uteslutes möjligheten för vederbörande expeditionshafvande att utskrifva en expedition för hvarje grufveutmål. På grund häraf vågar jag, jemte det jag instämmer i den förste talarens yrkande om afslag å Utskottets förslag, hemställa, att förevarande bestämmelse måtte erhålla följande lydelse, nemligen: "Resolution, hvilostånds-, ehvad den afser ett eller flera grufveutmål eller der grufvelägenhet icke blifvit med utmål försedd, ett eller flera inmutade områden 1:sta Afd. 5 kronor, 4:de Afd. 10 kronor".

Detta förslag innefattar redan en betydlig förhöjning i för närvarande gällande stämpelsatser och dervid torde det för denna gång kunna få stanna.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Då jag blifvit personligen apostroferad i denna fråga och tillfrågad, om jag icke önskade bergs-

bruket lika godt som sjöfarten och om jag inom Utskottet verkligen kunnat förorda den ordalydelse, som här är föreslagen, så beder jag få förklara, att jag visserligen önskar bergsbruket lika godt som sjöfarten och hvarje annan handtering samt att nedsättning af skatterna för bergsbruket under en ganska stor del af mitt politiska lif utgjort det förherskande sträfvandet. För att bedöma det förslag, som nu föreligger, måste man göra klart för sig de båda frågorna: när förekommer hviloståndsresolution och hvad afser en sådan resolution? Den gällande grundsatsen i detta afseende är, att emot den rättighet, som hvar och en kan förvärfva sig genom uttagandet af mutsedel, att på annans mark upptaga en grufva åligger det honom, att till det allmänna bästa bearbeta samma grufva. Nu förekommer emellertid, att en mängd grufvor inmutas af personer, hvilka aldrig haft en tanke på att sjelfve upptaga någon grufva, utan endast vilja sälja grufvan eller mutsedeln, som gifver dem rättighet att bearbeta grufvan, och så snart de erhållit tillstånd att upptaga grufvan och "påbörjat" arbetet, gå de till bergmästaren och begära hvilostånd, som denne kan bevilja under fem års tid, hvarefter Kommerskollegium kan meddela hvilostånd under ytterligare fem år. Nu har man föreslagit, att dessa rättigheter skulle beskattas, och för min del har jag varit af den åsigt, att man icke borde sätta dem så högt, att derigenom uppkomme någon ökad skatt på bergshandteringen. Inom Utskottet voro alla ense om att nedsätta den af Kongl. Maj:t föreslagna stämpelafgiften för resolutioner, utfärdade af bergmästare, till hälften eller fem kronor, och för egen del ansåg jag, att samma belopp borde bestämmas för de af Kommerskollegium utfärdade resolutioner i stället för tio kronor, såsom så väl Kongl. Maj:t som Utskottet föreslagit.

Vidare har jag blifvit tillfrågad, hvilken min åsigt vore om Utskottets förslag, att det fastställda stämpelbeloppet skall räknas för hvarje år och för hvarje grufva, och jag beder att derpå få svara, att jag verkligen ansett, att, om man besluter en sådan afgift, bör den utgå för hvarje år och för hvarje grufva. Jag kan nemligen icke bringa det öfver mitt aritmetiska samvete att säga, att 1 gång 10 är blott en tiondedel af 10 gånger 1. Om t. ex. en person erhåller hvilostånd för en grufva tio gånger och en annan person en gång för tio grufvor eller utmål, så kan jag icke inse annat, än att den, som fått ett sådant medgifvande på en gång för tio grufvor, bör betala lika mycket som den, hvilken tio gånger erhållit det för en grufva.

Ser man på de praktiska resultaten, så beder jag att få såsom ett exempel anföra Gellivara, der det tid efter annan uppträder spekulanter, ehuru det under nu varande förhållanden är omöjligt att med ringaste vinst bearbeta grufvorna. Under år 1881 hafva, enligt hvad jag har mig bekant, icke mindre än 210 särskilda utmål derstädes af en spekulant inmutats. Då frågas, huruvida icke, när hvilostånd sökes för alla dessa utmål, sökanden bör betala stämpel särskildt för hvar och ett af dem.

För min del skulle jag gerna sett, att man föreslagit en billig

*Stämpel till
hvilostånds-
resolution.
(Forts.)*

Stämpel till
hviloständs-
resolution.
(Forts.)

afgift; men i hvad angår dem som icke vilja gifva det vederlag, staten fordrar, kan jag icke anse det rättvist, att den som spekulerar på flera hundra utmål ej skulle erlægga högre och proportionel afgift mot den, som finner sig föranledd att inställa arbetet i en grufva. Och icke heller synes den böra fastställas utan allt afseende på det antal år, för hvilka hviloståndet medgifvits, hvilket den siste talaren icke heller, så vidt jag fattade, uti sitt förslag ifrågasatt.

Det var ock med tanken härpå som Utskottet satte ned afgiften i 1:sta Afd. till 5 kronor och jag beder att i det afseendet få erinra derom, att om bergmästaren meddelar hviloständsresolutioner för sammanlagdt fem år, första gången för två år, andra gången för två år och tredje gången för ytterligare ett år, så skulle afgiften för dessa resolutioner, enligt Kongl. Maj:ts förslag, uppgå till 30 kronor, men enligt Utskottets förslag till endast 25 kronor. Hos Kommerskollegium blefve afgiften deremot i detta fall något dyrare enligt Utskottets förslag, nemligen femtio kronor i stället för tretio kronor, som den blefve enligt Kongl. Maj:ts förslag.

Hela denna fråga är mycket ömtålig; ty en bergverksegare, som sjelf bearbetar sin grufva och begagnar malmen, borde aldrig behöfva betala ett enda öre, derför att någon omständighet inträffar, som gör det omöjligt för honom att under någon tid arbeta i grufvan och tvingar honom att afvakta gynsammare förhållanden; men stadgandet blifver nödvändigt med afseende på dessa spekulanter, som icke vilja bearbeta sina grufvor, utan endast söka tillfälle till vinst genom deras försäljning utan att uppfylla de förbindelser, staten ålägger den, som begagnat inmutningsrätten.

Herr Olsson, Peter: Jag erkänner villigt, att jag icke är hemmastadd i förhållandena rörande grufdriften i allmänhet, men jag har någon liten kännedom om inmutning af stenkolk och hvad dermed hänger tillsammans och, på grund deraf, beder jag få säga att, om Utskottets förevarande förslag antages, skall stenkolsbrytningen antagligen helt och hållet omöjliggöras i vårt land. En inmutare af stenkolsfyndighet skulle nemligen få vidkännas så stora kostnader, att han icke hade annan utväg än att afstå från sina rättigheter i afseende på samma fyndighet.

Väl har man klagat öfver hela detta inmutningssystem och öfver det schackreri, som bedrifves med mutsedlarne, och detta icke utan fog; men jag tror, att man begår ett stort misstag, om man ställer inmutningen och schackreriet lika med stenkolsbrytningen, hvilken senare ju är en följd af inmutningsrätten. Jag vågar här det uttalandet, att om dessa afgifter för hviloständsresolutioner hittills hade varit så höga som nu föreslagits, hade det varit mycket märkvärdigt, om vi i denna stund haft någon stenkolsbrytning, emedan dermed skulle varit förenade så stora kostnader, att det varit omöjligt för en inmutare att begagna sig af sin rätt såsom sådan. Nu invänder någon må hända, att då kan man ju börja bearbeta de inmutade fälten; men dertill fordras ka-

pital och tid för dess åstadkommande och att komma till insigt om de stora fördelarne af en inländsk stenkolsbrytning. Dessa fördelar äro i sjelfva verket så stora, att, om det skulle lyckas Sverige att uppfordra endast hälften eller ännu mindre af sitt stenkolsbehof ur egna grufvor, så skulle dessa afgifter, som man vill pålägga för hviloständs erhållande, icke förtjena att ens nämnas.

Nu hafva vi i Skåne följande stenkolsgrufvor: *Höganäs*, som är en gammal grufva och måst genomgå åtskilliga skärseldar, men hvars ekonomiska ställning numera torde vara betryggad; *Bjufs* grufva, som arbetat med dåliga affärer och kräft stora kapital, innan stenkolsbrytningen och tillverkningen af eldfast tegel der fått fast fot; vidare *Billeholms* grufva och en annan mindre, som kallas för *Skromberga*. Jag talar nu icke om *Stabbarpsgrufvan*, der hufvudsakligen tillverkats eldfast tegel. Nu förhåller det sig så med *Bjufs*- och *Billeholmsgrufvorna*, att de hafva stora omkostnader ändå för att kunna existera, utan att särskilda ökade afgifter påläggas dem för bibehållandet af sin rätt till de inmutade falten, och skulle dessa afgifter ökas, så blefve följden, att de måste afstå från rättigheten till grufdrift å vissa områden, som de innehafva, och den stenkolsbrytning, som man ansett önskligt att kunna utvidga, måste må hända i stället helt och hållet upphöra. Vid *Bjuf* upptagas nu mellan tolf och femton hundra tunnor stenkol dagligen och dermed fylles till stor del statens jernvägars behof af stenkol till södra distriktet. Man kan häraf sluta till, hvilka fördelar det måste medföra icke blott för provinsen, utan för hela landet, då derigenom undvikas kostnaderna för frakt m. m. Vid *Billeholm* upptagas likaledes omkring 1,000 tunnor dagligen. Då det nu är ett faktum, att denna grufdrift utöfvas under mycket svåra och tryckande förhållanden, skulle man då alldeles onödigtvis betunga den med oerhördt tunga afgifter? För min del kan jag icke fatta, att sådant skulle befordra industrien inom landet. Nu säger man, att meningen är att tillintetgöra det schackleri, som bedrifves med mutsedlar; men detta kan omöjligen fortfara i längden, ty det kan icke ligga vare sig i bolags eller enskilde personers intresse att bedrifva en sådan affär, och hvad jordegarnne beträffar, så vågar jag det uttalandet, att äfven om inmutningsrätten har med sig några olägenheter, så äro dock fördelarne af densamma så stora både för den jordegare, på hvars område inmutningen sker, och för den provins, inom hvilken grufvan är belägen, att olägenheterna i jemförelse härmed helt och hållet försvinna. Intet torde nemligen lyfta värdet på jorden mera än just sjelfva stenkolsdriften och jag beder att få fästa uppmärksamheten derpå, att ju mer man kan underlätta stenkolsbrytningen, desto större fördelar skall så väl provinsen som landet i sin helhet skörda deraf.

På grund af hvad jag nu anfört och då Utskottet, enligt mitt förmenande, saknat fullgiltiga skäl för sin ändring af Kongl. Maj:ts förslag, skulle jag helst rösta för bifall till detta senare; men då Herr Bergström nu framställt ett annat förslag, som må hända är lämpligare, beder jag att få instämma med honom.

*Stämpel till
hviloständs-
resolution.
(Forts.)*

Stämpel till
hvilostånds-
resolution.
(Forts.)

Herr von Möller: Man har i dag gjort särdeles skarpa anmärkningar mot försöken att medelst stämpelskatt beskatta rörelsen; men nu göras lika allvarsamma anmärkningar mot förslaget att beskatta hvilostånds-resolutioner. Rättighet att erhålla hvilostånd borde egentligen vara till skydd för jordegaren mot alla de olägenheter, som följa deraf, att jordegaren, efter skedd inmutning, får ett damoklessvärd under flera år sväfvande öfver sitt hufvud. Jag talar dock nu icke om, hvad som rör bergsbruket i allmänhet, utan blott om stenkolsgrufvor, och anser, att man måste beskatta denna rättighet att låta en annans egendom under en lång följd af år vara så osäker och så litet betryggad, att man icke kan sälja denna egendom till det värde den i sig sjelf skulle hafva, blott därför, att en mängd inmutningar hvilade derpå. Jag kan icke dela den åsigten, att inmutningens olägenheter äro "försvinnande små mot de fördelar, som jordegaren har deraf, att grufvor upptagas på hans mark". Jo, om jordegaren är i tillfälle att, såsom den siste talaren, när någon vill muta in på hans grund, säga: jag går i kompaniskap om arbetet och tager hälften deri; då kan han hafva någon fördel deraf, men den mindre jordegaren har det icke.

Denna beskattningsfråga kommer egentligen något för tidigt och det hade varit önskligt, att grufvestadgan först blifvit afgjord. De hviloståndsresolutioner, som för närvarande kunna komma i fråga, äro också relativt få, emedan allt sedan utfärdandet af Kongl. kungörelsen den 24 Maj 1872 all inmutning af stenkolsfyndigheter varit instald. Såsom exempel huru inmutningen bedrifvits, beder jag att i korthet få nämna, att nära nog hela provinsen Halland varit inmutad af en enda person och vi hade då en bergmästare, som på så sätt tillämpade grufvestadgan, att när icke mutsedlarne kunde utfärdas såsom författningen föreskref, så gaf han inmutaren så kallade preliminära mutsedlar. När regeringen genom handlingar, som blifvit lösta å bergmästarekontoret i Vexjö, fick veta, huru saken bedrefs, hade den lyckligtvis kraft nog att inhibera inmutningen, tills ny grufvestadga blefve utfärdad.

Jag kan icke inse, att den föreslagna stämpelförhöjningen är för hög, ty nu är stämpeln å de af bergmästaren meddelade hviloståndsresolutioner 1 krona och lösen därför 3 kronor, och om hädanefters lösen skall ingå i stämpeln, blir ju hela förhöjningen endast en krona, nemligen från 4 kronor till 5 kronor. Jag anser för öfrigt, att om någonsin stämpelskatt bör erläggas, är det för inmutningar, hvilka i så hög grad inkräkta på jordegarens rättigheter. Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Forssell, Hans: För att klargöra tvistepunkten i denna fråga, ber jag att i korthet få redogöra för förloppet af dess behandling inom Bevillnings-Utskottet. När Kongl. Maj:ts proposition der föredogs, yppades inom Utskottet en märklig enhällighet till förmån för densamma. Ja, till och med den ledamot af Utskottet, hvilken inom Utskottet liksom här i Kammaren mot-

satte sig hvarje än så liten förhöjning, så snart det gälde handel eller sjöfart, syntes ej obenägen antaga, att hviloståndsresolutionerna kunde tåla vid nästan huru mycket som helst. Samme ledamot, presidenten i Kommerskollegium, upplyste ock derom, att Kommerskollegium vid utfärdandet af hviloståndsresolutioner hittills varit särdeles liberalt, derhän att det vid expeditionernas utfärdande uteslutande låter sig leda af ansökningarnes beskaffenhet; så att den ena resolutionen kan omfatta en grufva och den andra 10, 50—100 grufvor, och att i hvarje af dessa fall resolutionens stämpel och lösen är densamma. Samme ledamot framstälde också den åsigten, att ett dylikt förfarande vore icke fullt med rättvisan öfverensstämmande; när stämpeln, menade han, å hviloståndsresolutionen är en ersättning för den stora förmån, som resolutionstagaren erhåller, så måste också stämpeln proportioneras efter förmånen; då förmånen är större när resolutionen gäller för 10 år än för 5 år, större när den afser 100 grufvor än blott en, måste också stämpeln vara större eller mindre i de olika fallen. I anledning häraf begynte man inom Utskottet leta efter en rättvis grund för ersättningens bestämmande. Temligen snart kom man öfverens derom, att stämpelsatsen skulle utgå för år. Derom kunde nemligen icke tvistas, att förmånen är större för 10 år än för 8 år. Så skulle man bestämma enheten för stämpelns beräkning och då föreslogs än "för hvarje gruföppning", än "för hvarje grufva", än "för hvarje grufvägenhet" än "för hvarje utmål" o. s. v. Jag måste bekänna, att under detta sökande kunde jag icke finna de i författningarna gifna bestämmelserna vara sådana, att jag kunde vara öfvertygad om, att någotdera förslaget träffade den rättvisa grunden. Detta var i första rummet den betänklighet, som bestämde mig för åsigten, att Utskottet icke vore rätta myndigheten att taga denna fråga om hand, i det Utskottet icke kunde med tillbörlig säkerhet råda Riksdagen till ett beslut, der icke vederbörande myndigheter blifvit hörda, ty det var tydligt, att med de grundsatser, som Utskottet ville tillämpa, kunde man komma till *helt andra resultat*, än Kongl. Maj:ts förslag verkligen afsett. Kongl. Maj:t hade tänkt sig, att man för resolutioner å hviloståndsansökning skulle taga ett Gebühr, något större än det, som hittills uttagits. Men det kunde lätt uträknas, att efter de olika förslag, som inom Utskottet förevarit, skulle stämpelförhöjningen ofta nog komma att uppgå till en hundra- eller tusendubbling, att resolutionstagare, som varit vana och kanske ansett sig berättigade att få ett hvilostånd beviljadt på 5 eller 10 år mot lösen och stämpel af tillsammans 4 kronor, hädanefter kunde få betala 750, 1,500 eller flera tusen kronor, och då får jag erkänna, att alla betänkligheter, som redan framställt sig mot att godtyckligt och oförmodadt höja en förut utgående beskattning utan tillräckliga skäl, kommo öfver mig i tusendubbel grad.

Jag har tyckt mig finna, att detta Utskottets förslag skulle kunna få något stöd i benägenheten att komma åt mutsedels-industrien, men jag hemställer, om en dylik *antipati* får och bör vara bestämmande grund för Kammarens beslut i denna fråga.

*Stämpel till
hvilostånds-
resolution.
(Forts.)*

Stämpel till
hviloständs-
resolution.
(Forts.)

Meningarne om inmutningsrättens vara eller icke vara kunna vara burudana som helst; striden derom skall naturligtvis utkämpas vid ett helt annat tillfälle. Vill man borttaga inmutningsrätten eller förhindra inmutare att besvära jordegare, vill man beskatta inmutningar, så att det kännas, så bör detta verkställas genom en lagstiftning, särskild afpassad för ändamålet, men icke bör man utan vidare undersökning sticka in en dylik hämsko i en annan författning, som har ett helt annat ändamål.

För min del skulle jag, sedan dessa frågor blifvit framkastade, helst yrka afslag å hela punkten, men då jag anser, att ett Gebühr här kan vara lika lämpligt, som i många andra fall, är jag beredd att sluta mig till reservantens förslag. Jag gör det under den förutsättning, att Kommerskollegium hädanefter som hittills kommer att tillämpa den ofvan omtalade principen, att det kommer att låta sina expeditioner bestämmas af ansökningarna och att således utfärda resolutionerna oberoende af utmålens antal. Jag föreställer mig, att Kommerskollegium i synnerhet efter den diskussion, som här förts, icke skall anse sig hafva anledning att sjelfmant göra någon förändring i den hittills vidtagna praxis, men om någon af farhåga härför skulle ämna biträda Herr Bergströms förslag, tillåter jag mig fästa uppmärksamheten derpå, att såsom det nu lyder, det icke gifver någon större säkerhet i nämnda hänseende. Innan någon lämplig förändring deri blir vidtagen, anser jag mig därför förhindrad rösta för detsamma, utan yrkar tillsvarende bifall till reservantens förslag.

Herr Reutersvärd: Sedan den siste ärade talaren haft ordet, kunde jag gerna afstå derifrån, men då han icke hade annat yrkande än bifall till reservantens förslag, får jag öppet erkänna, att jag anser Herr Bergströms förslag ega företräde.

En talare har vidrört en helt annan sak än den, som här är i fråga, nemligen grufvestadgan och dess olägenheter särskildt med afseende på mutsedelsspekulationerna. Jag begagnar tillfället att med anledning häraf säga, att jag djupt beklagar, att stenkolsbrytningen förekommer i samma författning som jernmalmsbrytningen, ty det är så vidt skilda saker, att de borde upptagas i särskilda författningar. Hvad han yttrade härom äfvensom om inmutningsskoj m. m. hör egentligen icke till saken, ty här gäller frågan, om den, som blifvit egare till en grufva, skall, sedan han fullgjort vissa prestanda, få behålla den utan allt för stora extra kostnader. Förhållandet är mångenstädes, att på bergverksegarens mark finnas hundratals grufvor och grufveanledningar, samt att han ofta tvingas, då nya inmutningar eger rum, gå med i företaget för att bevara hälften eller sin jordeganderätt. När jag nu tager hela mitt årsbehof ur ett fåtal grufvor, är det då billigt, att jag årligen skall betala tusentals kronor till staten, därför att jag vill reservera dessa grufvinmutningar, för den händelse de nu begagnade grufvorna af någon anledning skulle blifva obrukbara? När förhållandena äro sådana, som jag här relaterat, bör man icke förblanda ett klokt hushållningssätt med schackleri af mutsedlar.

Nej, det är blott sjelfbevarelserätten att, när man nedlagt stora kostnader på sin handtering, få utan stora extra kostnader behålla den egendom, jag ärligt förvärfvat, och icke på nytt blifva utsatt för de olägenheter, som en talare velat genom hög stämpelskatt förhindra.

En talare har åberopat sitt aritmetiska samvete och dervid sagt, att så vida 10 gånger ett är lika mycket som en gång 10, så skall man för en resolution om hvilostånd på 10 grufvor betala 10 gånger mera än för en. Ja, det kan synas så, när man räknar i stycketal, men i verkligheten kan det för grufveegaren vara mera än 10 gånger mera värdt att få hvilostånd på en *verklig grufva* än på 10, ja 20 grufveanledningar eller "*utmål*". Och hur ställa sig dessa hans aritmetiska beräkningar vid en tillämpning af hans eget af Utskottet tillstyrkta förslag? Denne talare vet lika väl som jag att det flerstädes finnes grufveutmål, som innefattar en mångfald af *verkliga grufvor* och i de s. k. "*odalsfälten*" kunna finnas inom ett enda utmål hundraåtals verkliga grufvor; om hvilostånd sökes och erhålles på ett dylikt utmål och samtidigt af annan person sökes och erhålles hvilostånd på ett utmål med blott en grufveanledning, kan han då känna sitt "aritmetiska samvete" tillfredsställt med att båda dessa resolutioner beläggas med samma stämpelbelopp?

Ett förhållande, som bör beaktas, är, att om man begär hvilostånd under så många år, som författningarne medgifva, det därför icke är sagdt, att man kommer att begagna hela denna tid. Omständigheter kunna inträffa, som göra det nödvändigt, att tidigare med arbete belägga en sådan grufva; då har jag likväl betalt skatten för hela tiden utan att därför erhålla restitution. Följden blir därför, i fall Utskottets förslag bifalles, att man begär hvilostånd blott för ett år i sänder och att om ansökan omfattar flera grufvor, särskilda resolutioner måste utfärdas för hvarje grufva, myndigheterna få ett mångdubbelt onödigt skrifteri och grufvegaren får ständigt vara på sin vakt för att ej blifva beröfvad sin egendom. Kan detta vara en eftersträfvansvärd skattemetod, för att lemna statsverket några tusen kronors ökad inkomst?

Om vidare i en grufva ett större *ras* inträffar, hvilket kan vara förenadt med oerhörda kostnader att afhjelpa, och så stora, att jag ej mäktar genast fortsätta grufvans bearbetning, skall jag då straffas så hårdt, som här är föreslaget, därför att jag begär ett hvilostånd på vissa år?

Herrarne torde finna, att det är en mängd omständigheter, som böra beaktas vid denna frågas bedömande, och jag vågar påstå, att Utskottet icke hade saken klar för sig, när det fattade detta beslut. Jag sökte inom Utskottet framhålla detta, men frågan var redan för afdelningen så klar, att alla invändningar måste vika.

Det är väl icke meningen att med stämpelförordningen lägga band på inmutningsrätten, utan då vi, såsom jag hoppas, snart

Stämpel till
hviloständs-
resolution.
(Forts.)

*Stämpel till
hvilostånds-
resolution.
(Forts.)* få se förslaget till den nya grufstadgan, blir det tillfälle att ut-
kämpa striden om hvad då bör i det afseendet göras.

Sedan jag hört det af Herr Bergström formulerade förslaget, och då jag är öfvertygad, att om detta förslags ordalydelse också icke innehåller allt, hvad man kunde önska, den ärade ledamoten är beredd att möta de invändningar, som deremot kunna göras, så anhåller jag att få yrka afslag å Utskottets framställning och bifall till Herr Bergströms förslag.

Herr Bergström: Hela denna öfverläggning utmärker mer än väl, att ämnet icke kommit i fullt utredt skick från Utskottet. Hade icke Andra Kammaren redan fattat beslut i frågan, så skulle lämpligast hafva varit, att betänkandet i denna del till Utskottet återremitterats, men då Andra Kammaren redan fattat beslut, skulle ett sådant yrkande och bifall dertill icke tjena till något, utan endast föranleda en hemställan från Utskottet till denna Kammare att fatta beslut i frågan. Det är därför nödvändigt, att Kammar-
ren redan nu definitivt beslutar rörande detta ämne.

Den siste talaren har mycket riktigt framhållit, att om än det finnes särskilda grufutsmål, så förekomma dock ofta komplexer af dylika utmål, som bearbetas i ett sammanhang. Det är sådana komplexer, jag anser böra kunna på en ansökning och med en stämpelafgift få hvilostånd; och det var detta, jag åsyftade med det förslag, som jag framstälde. Jag skall dock bedja att få ändra det derhän, att i stället för "den" sättes "*ansökningen derom*", så att förslaget i sin helhet skulle lyda sålunda: "Resolution-, hvilostånds, ehvad *ansökningen derom* afser ett eller flera grufvetmål eller, der grufvelägenhet icke blifvit med utmål försedd, ett eller flera inmutade områden 1:sta Afdelningen 5 kronor.

4:de " 10 "

Jag tror icke, att en sådan formulering af bestämmelserna om stämpeln skall leda till något missbruk, ty skulle det oförmodade inträffa, att en grufegare begärde hvilostånd i en ansökning, t. ex. för en grufvekomplex, som ligger i Vermland och för en i Östergötland, så anser jag det vara Kommerskollegii rättighet och pligt att skilja mellan de båda ansökningarna, som i sjelfva verket, för att fortfarande hålla mig till anförda exempel, innefattas i den *ena* ansökningen; och jag tror, att gällande expeditionstaxa redan innefattar bestämmelser, som skulle kunna åberopas till stöd för en sådan åtgärd; dessutom är denna taxa under omarbetning och det blir då dess uppgift att gifva sådana bestämmelser, att dylika missbruk icke kunna ifrågakomma.

J öfrigt beder jag, att ännu en gång framhålla, att de anledningar, på grund af hvilka en grufegare söker hvilostånd, äro af två slag, såsom antydes af de lagbestämmelser, jag uppläste. Det kan finnas rent fysiska hinder att bearbeta grufvan. Sådana hinder afses, då man i lagen talar om, att mot grufdriftens fullföljande finnas sådana hinder, som grufvegaren icke kan förekomma. Den andra anledningen är, att konjunkturerna äro sådana, att grufvegaren icke finner med sin fördel förenligt att bearbeta grufvan.

Nu gjorde presidenten i Kommerskollegium det erkännande, för hvilket jag tackar honom, att rätteligen borde en grufveegare, när han af den första anledningen sökte hvilostånd, icke betala något därför, ty han kan icke genom försvarsarbete skydda sin rätt till grufvan, utan måste förvärfva ett förklarande af vederbörande myndighet, att grufarbetet får hvila. Huru nämnde talare efter denna förklaring kan fortfarande förorda en sådan allmän bestämmelse som denna "för hvarje grufvemål eller, der grufvelägenhet icke blifvit med utmål försedd, för hvarje inmutadt område, hvilket beviljadt hvilostånd afser, samt för hvarje år hviloståndet medgifvits att gälla", det förstår jag icke. Hvad angår den andra anledningen eller att grufveegaren till följd af konjunkturerna icke finner det förmånligt att bearbeta grufvan, så blifver följdén, om stämpelafgiften sättes så hög, som Utskottet föreslagit, att han söker bevara sin rätt genom försvarsarbete, ty hellre än att betala en stämpelafgift på 1,500—3,000 kronor, fortsätter han att göra försvarsarbete i grufvan, men jag hemställer till Kammaren, huruvida det kan vara lämpligt att genom höga stämpelsatser tvinga grufvegare att fortsätta ett arbete, som egentligen icke afser någon produktion, utan endast är ett arbete för sken skull; sådant blir ju en nationalekonomisk förlust.

Jag vågar därför yrka bifall till mitt förslag och skall kortligen utveckla, i hvilka hänseenden det skiljer sig från Utskottets. Först och främst är i mitt förslag icke fråga om någon tidskilnad: om hvilostånd beviljas för ett, två eller flera år, blir stämpelbeloppet detsamma. Vidare, om det gäller en *grufkomplex*, blifver stämpelafgiften den samma, denna grufkomplex må innefatta ett eller ända till 50 utmål.

En talare, Herr Forssell, yttrade sig i frågan, huruvida åsigtterna om lämpligheten att bibehålla eller afskaffa inmutningsrätten, borde hafva något inflytande på bedömandet af förevarande ärende eller icke. Jag kan icke annat än på det varmaste instämma i den åsigt han uttalade, eller att det vore högst olämpligt om man genom hög stämpelskatt ville utöfva något slags tvång mot dem, som vilja bevara inmutningsrätten, och sålunda förmå dem att öfvergå till den motsatta åsigten. Särskildt förefaller det mig, att södra Sveriges jordegare kunna vara belåtna med det skick, hvari rättigheten till inmutning af stenkol för närvarande befinnes, enär någon ny inmutning af stenkol icke får ske, hvaremot redan gjorda inmutningar fortfarande ega giltighet.

Jag yrkar bifall till mitt förslag och hemställer, att de föregående talare, hvilka instämt i mitt första förslag, nu ville, med frånträdande af detta, biträda det senare.

Herr Bäckström: Enligt mitt förmenande hade gerna denna s. k. stämpelskatt kunnat få bero till den tid, då man verkligen haft behof af ökade statsinkomster. Men då nu landet ovilkorligen skall lyckliggöras med denna stämpelskatt, så får man erkänna, att Chefen för Finansdepartementet verkligen har forskat bra djupt efter alla möjliga fall, för att få densamma tillämpad.

*Stämpel till
hviloständs-
resolution.
(Forts.)*

Stämpel till
hvilostånds-
resolution.
(Forts.)

Trots detta, har Bevillnings-Utskottet ansett lämpligt, att föreslå en betydlig skärpning mot hvad Kongl. Maj:t föreslagit i fråga om hviloståndsresolutioner. Man kan här af föränledas att tro, det Utskottet icke egt den minsta kännedom om grufverörelse; och det förefaller, som om Utskottet icke märkt den stora hund, som ligger begrafven i det af Utskottet gjorda tillägget, hvilket tillägg jag för min del önskar få struket. Ty med den kläm, Utskottet föreslagit, kan det verkligen mången gång blifva 100 à 1,000 gånger dyrare än hvad förut varit händelsen. Och med detta vill man nu belasta en rörelse, som enligt min åsigt ingalunda befinner sig i någon afundsvärd ställning, utan tvärt om är förenad med ganska mycket bekymmer. Dessutom är grufverörelsen en näring, som redan förut står mer än någon annan under statens förmynderskap; och därför bör den, enligt mitt förmenande, nu icke ytterligare betungas. En ärad talare, presidenten i Kommerskollegium, yttrade, att han hade en sådan kärlek till vår bergshandtering, att han helst skulle vilja efterskänka alla afgifter. Jag beklagar, att hans aritmetiska samvete dervid kom i så hård strid med hans känsla, att han ändock måste förorda höga afgifter. Då jag förmodar, att ett bifall till Herr Bergströms förslag icke kan anses från Herr Finansministerns sida i lika betydande mån afvikande från hans förslag, som då det var fråga om tidningsstämpeln och Utskottet sänkte denna till en femtedel af hvad han hade föreslagit, förmodar jag, att han för sin del icke har något emot en sådan sänkning, som här är i fråga. Jag yrkar därför bifall till det af Herr Bergström senast framlagda förslaget.

Herr Bennich: En ärad talare på gefleborgsbanken har meddelat Kammaren en temligen klar öfversigt, huru denna fråga inom Utskottet kommit till behandling. Jag får tillstå, att den grundsatsen mycket tilltalade mig, att när man skulle beskatta hviloståndsresolutioner, denna beskattning borde lämpas efter den förmån, som genom dessa resolutioner beredas, och att följaktligen beskattningen skulle blifva olika, om hviloståndet omfattade flere eller färre utmål och flere eller färre år. Ty full rättvisa synes det icke vara, att man för en hviloståndsresolution, som afser en enda grufva eller ett enda utmål och som beviljas för blott ett eller två år, skall betala lika mycket som för en hviloståndsresolution, hvilken omfattar en massa grufvor eller en mängd år. Tillika slog det mig för hufvudet, när jag fick den upplysningen i Utskottet, att vederbörande myndigheter tagit sig före att bevilja hvilostånd uti en och samma resolution angående en oändlig mängd grufvor, ehvad de utgjorde en enda komplex eller icke, och till och med om de vore belägna i alldeles skilda orter. Det skulle bero på sökanden att få en enda resolution angående alla sina grufvor, de må ligga här eller der och vara huru många som helst, ett expeditionssätt, som jag icke tror vara öfverensstämmande med god ordning och knappast med gällande författningar, hvilka förbjuda hvarje expeditionssätt, som förnärmar kronans rätt. På grund af dessa omständigheter anslöt jag mig till det förslag, som af den,

hvilken jag ansåg vara mest sakkunnig inom Utskottet, nemligen Chefen för Bergsöfverstyrelsen, framlade, och trodde, att det skulle vara det i alla hänseenden riktigaste, så mycket hellre som hans förslag utarbetades speciellt inom det Kollegium. der sådana frågor behandlas. Men jag får säga, att nu under diskussionen framkommit så många "om" och "men", att jag blifvit tveksam, om det kan vara så alldeles rätt att tillstyrka Kammaren att antaga Utskottets förslag. Deremot är jag icke tveksam om att afstyrka Kammaren från att antaga det af Herr Bergström framlagda förslaget, hvilket efter min uppfattning just skulle legalisera ett expeditionssätt, som jag anser vara oriktigt, nemligen att bevilja hviloståndsresolution på en ansökning, som omfattar en mängd skilda grufvor. Jag tror, att om man icke vill antaga Utskottets förslag, så är det kanske det klokaste att för närvarande nöja sig med att låta vid Kongl. Maj:ts förslag bero eller med andra ord att inskränka sig till att bibehålla fullt samma rubrik som hittills.

*Stämpel till
hvilostånds-
resolution.
(Forts.)*

För öfrigt kan jag icke undertrycka den erinran, att hvar helst man med stämpelförfattningen råkar att beröra det ena eller andra intresset, så blifver det alltid en klagan. Och detta är helt naturligt. Ingen människa tycker om att blifva beskattad; och stämpelskatten är i sjelfva verket mindre tåld än mängden annan skatt. Vi hafva hört, huru sjöfarten klagat bittert öfver denna beskattning. Och kommer man in på grufhistorierna, så är det en annan näring, som är den klagande. För att sluta med något bestämdt yrkande får jag, efter hvad jag nu anfört, hemställa om icke det vore lämpligast, att Kammaren antoge Kongl. Maj:ts förslag, hvilket jag för min del omfattar hellre än något af de öfriga.

Rop hördes nu på proposition.

Herr Forssell, Hans: Den siste ärade talaren yttrade, att mot hvilken näring eller hvilket yrke man än vände sig med stämpelbeskattning, så hörde man alltid klagan. Jag hör icke till dem, som gifva vika för sådana obefogade klagomål vid äfven en lindrig beröring med en eller annan stämpelskatt. I detta fall synes mig dock beröringen vara något för hårdhänt, då det nemligen kan hända att densamma alldeles upphäfver och förstör en berättigad verksamhet. Det är detta stämpelsatsens ingripande i den nu lagstadgade ordningen, som jag icke kan anse vara befogadt. Och jag upprepar ännu en gång, att om man vill ordna förhållandet mellan jordegare och inmutare, så bör man göra det icke genom stämpelförfattningen, utan på den derfor speciellt lämpade lagstiftningens väg. Då skall man komma att skilja mellan de hvilostånd, som begäras af jordegaren, som har grufvan på egen grund, och det hvilostånd, som begäres af inmutare af grufva på annans grund. Och då kan man också lättare bestämma, huru beskattningen skall åläggas vissa grufvor eller utmål. Jag medgifver gerna, att någon betänklighet kan hysas vid att, såsom den siste ärade talaren uttryckte det, legalisera ett förfarande inom Kommers-

Stämpel till
hviloständs-
resolution.
(Forts.)

kollegium, hvilket, om icke olagligt — ty så långt vill jag icke tillåta mig att gå i mitt omdöme derom — likväl kan sägas vara afvikande från tillvägagångendet inom andra embetsverk i liknande fall. Men det är dock icke värre, än att Riksdagen — som har lagstiftningsrätten i sin hand — genom att antaga det af Herr Bergström formulerade förslaget skulle gifva Kommerskollegium en verklig rättighet att förfara på sådant sätt i detta fall. Och då sker detta endast och allenast för att undvika en olägenhet, som i annat fall skulle kunna uppkomma, och för att undvika en hastig öfvergång till ett alldes nytt beskattningssystem. Det är på dessa skäl som jag för min del ansluter mig till Herr Bergströms förslag sådant det nu senast af honom formulerats.

Herr Olsson, Peter: Jag anhåller att få instämma äfven i det förslag, som Herr Bergström senast har framställt. Men då jag gör detta, vill jag blott med några ord bemöta den ärade talaren från Halland, som ansåg, att mycket stora olägenheter hade uppstått till följd deraf att hela Halland hade blifvit inmutadt. Ja, det kan den enskilde jordegaren säga och kanske säga med rätta, men jag ber att få fråga den ärade talaren tillbaka, hvilka fördelar hade hela Halland vunnit, om en enda stenkolsgrufva blifvit öppnad der, och man börjat bryta stenkol såsom fallet är vid Bjuf och på flera andra ställen. Det hade varit en så stor fördel för hela Halland att, jag vågar upprepa det, alla olägenheterna af sjelfva inmutningen hade helt och hållet försvunnit. Man behöfver verkligen se stenkolsbrytningen på närmare håll eller se en anledning eller första orsaken till stenkolsbrytningen, innan dessa betänkligheter häfvas. Får man någon erfarenhet af saken, och ser man den i stort och besinnar hvilka ofantliga fördelar för hela landet stenkolsbrytningen för med sig, torde det blifva klart att det är just inmutningsrätten med alla sina olägenheter vi dock hafva att tacka för den stenkolsbrytning som finnes inom vårt land. Det är likväl nu icke fråga om inmutningsrätten, huruvida den skall bibehållas eller afskaffas, utan det är endast fråga om, huruvida det inmutade territoriet skall kunna behållas för att i en framtid möjligen användas för stenkolsbrytning eller annan grufdrift, och det är af detta skäl, som jag tror att Kammaren bör göra allt för att understödja just denna grufdrift.

Herr Reutersvärd: Jag skall icke med många ord taga Kammarens tid i anspråk. Jag har begärt ordet egentligen för att nämna, det jag sluter mig till det af Herr Bergström senast formulerade förslag. Dessutom ber jag få tillägga några ord, huru jag har tänkt mig, att Kommerskollegium skall gå tillväga, i fall en så oförsynt begäran skulle göras, att en person, som har grufvor öfver hela riket, kommer och i en ansökning anhåller om hvilostånd på dem allesammans. Då ligger det ju i Kollegiets makt att afslå denna begäran, till och med om bergmästarembetena skulle tillstyrka den. Jag kan nemligen icke föreställa mig, att, om någon begär hvilostånd för grufvor inom olika distrikt, att en

dylik begäran ens kan författningsenligt bifallas. Jag är sjelf grufegare uti två olika län, ehuru inom samma bergmästaredistrikt; men det har aldrig fallit mig in att begära något så orimligt som den ärade Ordföranden i Bevillnings-Utskottet tog sig anledning förutsätta.

*Stämpel till
hviloständs-
resolution.
(Forts.)*

Herr Ordföranden i Bevillnings-Utskottet nämnde vidare, att, så ofta man medelst beskattning vidrör ett eller annat intresse, man då alltid får höra jemmer och klagan från det hållet. Jag får då säga, att jag har många andra intressen, som beröras af denna författning, men jag har likväl med tystnad både inom Utskottet och här låtit det få bero, så länge man hållit sig inom billighetens gränser. Det har icke varit för att bevaka ett enskildt intresse som jag yttrat mig i denna sak, utan då jag har äran vara ledamot i Bevillnings-Utskottet, har jag ansett det vara min skyldighet att der liksom här framhålla mina åsikter och hindra sådana försök till orättvisor, som just här varit ifrågasatta.

Ropen på proposition förnyades.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Jag skall icke blifva mångordig, men jag måste reservera mig mot de origtiga framställningar, som här blifvit gjorda. Jag har sagt att den grufegare, som vill bearbeta sin grufva, men blir tvungen att afstå derifrån, borde icke därför skatta, men kan icke erkänna oförenligheten dermed af min åsigt att den, som vill ersätta försvarsarbete med hvilostånd och komma ifrån alla förpligtelser till det allmänna, till följd deraf att han gjort inmutningar, han bör betala en mot inmutningarnes antal proportionel afgift. Vidare måste jag på det bestämdaste neka till, att jag inom Utskottet skulle hafva uppträdt och föreslagit eller specielt förordat någon som helst afgift, eller förhöjning af afgift. Jag har inom Utskottet blifvit tillfrågad hvad som är det rätta i denna fråga och har, efter det att jag meddelat mig med i ämnet sakkunniga personer, för Utskottet anmält att vi hafva kommit till den öfvertygelsen, att, skall något göras, bör det ske på det nu föreslagna sättet, men jag har ingalunda förordat förhöjning i någon af Kongl. Maj:t föreslagen stämpelafgift, utan tvärt om i detta som i andra fall nedsättning deruti. Jag har i mitt föregående yttrande utvecklat mina åsikter för Kammarerna och har ej i ringaste mån inom Utskottet yttrat mig annorlunda än här. Tillika måste jag fästa Kammarernas uppmärksamhet derpå, att Ordförandens i Bevillnings-Utskottet hemställan om att antaga Kongl. Maj:ts förslag såsom det enklaste, vore detsamma som att lemna frågan fullkomligt oafgjord, ty då vet man icke hvad som skulle vara det rätta. Kommerskollegium skulle väl då blifva tvunget att gå in med en skrifvelse till Kongl. Maj:t och fråga, huru det skall tillämpa författningen, men efter all sannolikhet skulle Kongl. Maj:t då svara, att Kollegium eger att hålla sig till författningarne, och då kan jag icke inse något annat än att Kollegium efter ett sådant svar måste anse Kongl. Maj:ts befallning vara att förfara strängt efter expeditionstaxan. Om, såsom Ordföranden i Bevillnings-

*Stämpel till
hviloständs-
resolution.
(Forts.)*

Utskottet sade, Kammaren har ansett, att diskussionen gifvit anledning till olika tankar, så att man icke vet hvad som är det rätta, då vore det måhända bäst att återremittera frågan för att låta tankarne stadga sig under tiden. Men vill man afgöra saken nu, då bör man antingen antaga Utskottets förslag eller också Herr Bergströms, ty att antaga Kongl. Maj:ts förslag vore att helt och hållet lemna in suspensio huru det skall vara.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på nu ifrågavarande rubrik vore yrkadt dels bifall till Utskottets förslag, dels, af Herr *Bergström*, att rubriken skulle erhålla följande lydelse: "Resolution, hviloständs-, ehvad ansökningen derom afser ett eller flera grufvetmål eller, der grufvelägenhet icke blifvit med utmål försedd, ett eller flera inmutade områden, . . . 1 Afd. 5 kr., 4 Afd. 10 kr.", dels slutligen att rubriken skulle erhålla den lydelse, som Kongl. Maj:t föreslagit.

Härefter gjordes propositioner enligt dessa yrkanden, och förklarades propositionen på bifall till Herr *Bergströms* yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

Den fortsatta föredragningen af förevarande betänkande uppsköts till aftonsammanträdet.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 4 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
